YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

22 päivänä huhtikuuta 1999 *

Asiassa C-161/97 P,

Kernkraftwerke Lippe-Ems GmbH, Saksan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Lingen (Saksa), edustajinaan asianajajat Bernd Kunth, Gerhard Wiedemann ja Helmut Nicolaus, Düsseldorf, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Alex Bonn, 22 Côte d'Eich,

valittajana,

jossa valittaja vaatii muutoksenhaussaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (laajennettu ensimmäinen jaosto) yhdistetyissä asioissa T-149/94 ja T-181/94, Kernkraftwerke Lippe-Ems vastaan komissio, 25.2.1997 antaman tuomion (Kok. 1997, s. II-161) kumoamista,

vastapuolena:

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja Jürgen Grunwald, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit D. A. O. Edward ja M. Wathelet (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Kernkraftwerke Lippe-Ems GmbH:n ja komission 24.9.1998 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 19.11.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Kernkraftwerke Lippe-Ems GmbH -niminen yhtiö (jäljempänä KLE) on yhteisöjen tuomioistuimeen 25.4.1997 toimittamallaan valituksella hakenut muutosta Euratomin tuomioistuimen perussäännön 50 artiklan nojalla Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa T-149/94 ja T-181/94, Kernkraftwerke Lippe-Ems vastaan komissio, 25.2.1997 antamaan tuomioon

(Kok. 1997, s. II-161; jäljempänä valituksen kohteena oleva tuomio), jolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi valittajan nostamat kanteet, joissa tämä vaati Euratomin perustamissopimuksen 53 artiklan toisen kohdan soveltamisesta 4 päivänä helmikuuta 1994 tehdyn komission päätöksen 94/95/Euratom (EYVL L 48, s. 45) ja Euratomin perustamissopimuksen 53 artiklan toisen kohdan soveltamisesta 21 päivänä helmikuuta 1994 tehdyn komission päätöksen 94/285/Euratom (EYVL L 122, s. 30) kumoamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Euratomin perustamissopimuksen (jäljempänä perustamissopimus) 1 artiklan toisen kohdan mukaan yhteisön

"päämääränä on toteuttamalla ydinteollisuuden nopeaa rakentamista ja kasvua varten tarvittavat edellytykset myötävaikuttaa elintason nousuun jäsenvaltioissa ja yhteyksien kehittämiseen muiden maiden kanssa".

3 Perustamissopimuksen 2 artiklan d kohdan mukaan yhteisö "huolehtii malmien ja ydinpolttoaineen säännöllisestä ja tasapuolisesta toimituksesta kaikille käyttäjille yhteisössä". Tämän velvoitteen toteuttamisesta määrätään toisen osaston VI luvussa (52—76 artikla), jossa otetaan käyttöön malmien, lähtöaineiden ja erityisten halkeamiskelpoisten aineiden hankintaa koskeva järjestelmä.

4 Perustamissopimuksen 52 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa: "Malmien, lähtöaineiden ja erityisten halkeamiskelpoisten aineiden hankinnasta huolehditaan — — noudattaen periaatetta, jonka mukaan hankintalähteille on yhtäläinen pääsy, ja yhteistä hankintapolitiikkaa harjoittamalla." Lisäksi 52 artiklan 2 kohdan a alakohdassa "kielletään kaikki sellaiset menettelyt, joiden tavoitteena on varmistaa tietyille käyttäjille etuoikeutettu asema".

5 Tämän politiikan toteuttamiseksi perustamissopimuksen 52 artiklan 2 kohdan b alakohdassa määrätään Euratomin hankintakeskuksen (jäljempänä hankintakeskus) perustamisesta; hankintakeskus on perustamissopimuksen 54 artiklan mukaan oikeushenkilö ja sillä on taloudellinen itsemääräämisoikeus.

6 Lisäksi perustamissopimuksen 53 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Hankintakeskus toimii komission valvonnassa ja komissio vahvistaa hankintakeskuksen toiminnan suuntaviivat, komissiolla on veto-oikeus hankintakeskuksen päätöksiin ja komissio nimittää sen pääjohtajan ja varapääjohtajan.

Osapuolet, joita asia koskee, voivat saattaa minkä tahansa suoran tai epäsuoran toimen, jonka hankintakeskus on tehnyt käyttäessään optio-oikeuttaan tai yksinoikeuttaan tehdä hankintasopimuksia, komission käsiteltäväksi, joka tekee asiasta päätöksen yhden kuukauden määräajassa."

Hankintakeskuksen yksinoikeus tehdä hankintasopimukset

7 Perustamissopimuksen 52 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan hankintakeskuksella on hankintojen tekemistä koskevan velvoitteensa hoitamista varten "yksinoikeus yhteisön alueelta tai ulkopuolelta tulevia malmeja, lähtöaineita ja erityisiä halkeamiskelpoisia aineita koskevien hankintasopimusten tekemiseen".

8 Perustamissopimuksen 55 artiklan mukaan jäsenvaltiot antavat tai huolehtivat siitä, että hankintakeskukselle annetaan kaikki tiedot, jotka ovat tarpeen sen harjoittaessa yksinoikeuttaan tehdä hankintasopimuksia.

9 Yhteisön ulkopuolelta tulevien malmien, lähtöaineiden ja erityisten halkeamiskelpoisten aineiden hankinnasta määrätään pääasiallisesti perustamissopimuksen 64 artiklassa, jossa myönnetään hankintakeskukselle, sen toimiessa yhteisön ja kolmannen maan tai kansainvälisen järjestön välillä tehdyn sopimuksen puitteissa, "tässä sopimuksessa määrättyjä poikkeuksia lukuun ottamatta — — yksinoikeus tehdä sopimuksia".

Hankintojen kysynnän ja tarjonnan kohtaamismenettely

10 Perustamissopimuksen 65 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla 60 artiklassa yhteisöstä tulevien aineiden osalta määrättyä kysynnän ja tarjonnan kohtaamismenettelyä sovelletaan yhteisön ulkopuolelta tulevia aineita koskeviin hankintasopimuksiin.

11 Perustamissopimuksen 60 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Mahdollisten käyttäjien on määräajoin ilmoitettava hankintakeskukselle hankintatarpeensa eritellen tuotteiden määrät, fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet, alkuperäpaikka, käyttötarkoitus, toimitusajat ja hintaehdot, joita ne toivovat hankintasopimuksen ehdoiksi ja lausekkeiksi.

Tuottajien on samalla tavoin ilmoitettava hankintakeskukselle tarjoukset, joita ne voivat tehdä ja joista käy ilmi kaikki yksityiskohtaiset tiedot ja erityisesti sopimuksen voimassaolo, jotka ovat tarpeen niiden tuotanto-ohjelmien laatimista varten. Näiden sopimusten voimassaoloaika saa ainoastaan komission luvalla olla pidempi kuin kymmenen vuotta.

Hankintakeskus ilmoittaa tarjoukset ja saamiensa kyselyjen määrät kaikille mahdollisille käyttäjille ja pyytää niitä tekemään tilauksensa määräajassa.

Saatuaan kaikki tilaukset hankintakeskus ilmoittaa ehdot, joilla se voi ne täyttää.

Jos hankintakeskus ei pysty täysin täyttämään kaikkia tilauksia, se jakaa hankinnat suhteessa kuhunkin tarjoukseen liittyvien tilausten kesken, jollei 68 ja 69 artiklasta muuta johdu.

Hankintakeskuksen säännöissä, jotka komissio hyväksyy, vahvistetaan yksityiskohtaiset säännöt kysynnän ja tarjonnan kohtaamisesta."

12 Perustamissopimuksen 65 artiklan toisessa kohdassa määrätään kuitenkin seuraavaa:

"Hankintakeskus voi kuitenkin päättää hankintojen maantieteellisestä alkuperästä, edellyttäen että se varmistaa käyttäjälle vähintään yhtä edulliset ehdot kuin tilauksessa mainitut."

13 Lisäksi tässä yhteydessä on mainittava, että perustamissopimuksen 61 artiklan ensimmäisessä kohdassa, joka kuuluu yhteisön alueelta tulevia aineita koskevaan II jaksoon, määrätään seuraavaa:

"Hankintakeskuksen velvollisuutena on täyttää kaikki tilaukset, jollei niiden toteuttamiselle ole oikeudellisia tai asiallisia esteitä."

14 Hankintakeskus hyväksyi 5.5.1960 perustamissopimuksen 60 artiklan kuudennen kohdan mukaisesti malmien, lähtöaineiden ja erityisten halkeamiskelpoisten aineiden kysynnän ja tarjonnan kohtaamista koskevat säännöt (EYVL 1960, 32, s. 777; jäljempänä säännöt).

15 Säännöissä vahvistetaan malmien kysynnän ja tarjonnan kohtaamista koskevat yksinkertaistetut menettelytavat. Sääntöjen 5 artiklan ensimmäinen kohta kuuluu seuraavasti:

"Jos komissio erityisesti hankintakeskuksen aloitteesta ja neuvoa-antavaa komiteaa kuultuaan toteaa, että tietyn tuotteen markkinatilanteelle on ominaista se, että tarjonta selvästi ylittää kysynnän, komissio voi kehottaa asianmukaisilla suuntaviivoilla hankintakeskusta soveltamaan yksinkertaistettua menettelytapaa — — ".

16 Tämän yksinkertaistetun menettelytavan mukaan käyttäjillä ja tuottajilla on oikeus neuvotella suoraan ja allekirjoittaa hankintasopimukset, kun hankintakeskus on määritellyt yleiset edellytykset, jotka näiden sopimusten on täytettävä. Sopimukset on sitten annettava tiedoksi hankintakeskukselle, ja niitä pidetään sen tekeminä, mikäli hankintakeskus ei kahdeksan päivän määräajassa sopimusten vastaanottamisesta lukien ilmoita asianosaisille vastustavansa niitä.

17 On kuitenkin todettava, että 5 artiklan viimeisen kohdan mukaan tätä menettelyä ei voida soveltaa erityisiä halkeamiskelpoisia aineita koskeviin hankintasopimuksiin.

18 Sääntöjen 5 a artiklassa, joka on otettu käyttöön 15.7.1975 annetuissa hankintakeskuksen säännöissä (EYVL L 193, s. 37), määrätään uudesta yksinkertaistetusta menettelytavasta, jolla taataan hankintakeskukselle täydellinen tieto markkinoista (b kohta) ja annetaan käyttäjille oikeus "kääntyä suoraan tuottajien puoleen ja neuvotella vapaasti valitsemansa hankintasopimuskumppanin kanssa" (a kohta).

19 Muutettujen sääntöjen 5 a artiklassa todetaan kuitenkin seuraavaa:

" — —

c) hankintasopimuksessa on ilmoitettava ainakin seuraavat tiedot:

1. sopimuspuolten nimet,

2. toimitettavien raaka-aineiden määrä,

3. vuosittaiset toimitusajat,

4. toimitettavien raaka-aineiden ominaisuudet,

5. toimitettavien raaka-aineiden alkuperämaa. Jos toimittaja ei pysty ilmoittamaan tätä tietoa sopimuksen tekohetkellä, tämän on sitouduttava ilmoittamaan alkuperämaa kirjallisesti käyttäjälle ja hankintakeskukselle kunkin osatoimituksen yhteydessä,

6. hintaehdot ja maksutapa,

7. sopimusten kesto;

d) sopimus on saatettava sen tekemistä varten hankintakeskuksen allekirjoitettavaksi kymmenen arkipäivän määräajassa;

—

f) hankintakeskuksen on päätettävä joko sopimuksen tekemisestä taikka sen tekemisestä kieltäytymisestä kymmenen arkipäivän määräajassa sopimuksen vastaanottamisesta lukien;

g) kieltäytymisestä sopimuksen tekemisestä on ilmoitettava niille, joita asia koskee, perustellulla päätöksellä. Tämä päätös on tehtävä komissiossa hankintakeskuksen perussäännön VIII artiklan 3 kohdan määräysten mukaisesti.

— — »

Hinta

20 Perustamissopimuksen 67 artiklassa määrätään sekä yhteisöstä että yhteisön ulkopuolelta peräisin olevien toimitusten osalta seuraavaa:

"Tässä sopimuksessa määrättyjä poikkeuksia lukuun ottamatta hinnat määräytyvät 60 artiklan määräysten mukaisen kysynnän ja tarjonnan kohtaamisen perusteella; jäsenvaltiot eivät saa antaa tämän kanssa ristiriidassa olevia kansallisia määräyksiä."

21 Perustamissopimuksen 68 artiklan ensimmäisessä kohdassa kielletään "sellainen hinnoittelumenettely — — jonka tarkoituksena on varmistaa tietyille käyttäjille etuoikeutettu asema vastoin yhtäläisen hankintalähteille pääsyn periaatetta — — ".

22 Perustamissopimuksen 69 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta vahvistaa hinnat", ja "hankintakeskus — — voi ehdottaa tilauksen tehneille käyttäjille hintojen tasaamista".

23 Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön ja Sosialististen Neuvostotasavaltojen liiton välisen kauppaa sekä kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevan sopimuksen tekemisestä Euroopan atomienergiayhteisön puolesta 27 päivänä helmikuuta 1990 tehdyn komission päätöksen 90/117/Euratom nojalla 18.12.1989 allekirjoitettua sopimusta (EYVL L 68, s. 2; jäljempänä kaupallisia suhteita koskeva sopimus) sovelletaan sen 2 artiklan 1 kohdan mukaan ydinaineisiin.

Sen 14 artiklassa todetaan, että "sopimuspuolten välinen kauppa tapahtuu markkinahintaan sidottuihin hintoihin".

24 Lopuksi on mainittava yhteisön uusista energiapoliittisista tavoitteista vuodelle 1995 ja jäsenvaltioiden politiikkojen lähenemisestä 16 päivänä syyskuuta 1986 annettu neuvoston päätöslauselma (EYVL C 241, s. 1; jäljempänä neuvoston päätöslauselma), jonka 5 kohdassa todetaan, että "yhteisön ja jäsenvaltioiden energiapolitiikassa on pyrittävä varmistamaan

a) varmemmat hankintaolosuhteet ja äkillisistä energianhinnan vaihteluista aiheutuvan riskien pieneneminen, jotka saadaan aikaan

— — —

— yhteisön ulkopuolisten hankintalähteiden maantieteellisellä hajauttamisella,

— — — ".

Tosiseikat ja oikeudenkäynti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa

25 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksen kohteena olevassa tuomiossa seuraavaa:

"1 Kantajana oleva [KLE] käyttää omistamaansa ydinvoimalaa Ala-Saksissa (Saksa). Kantaja toteaa tosiseikkoja koskevassa selvityksessään, että se harjoittaa polt-

toaineiden osalta keskipitkän aikavälin hankintapolitiikkaa ja tekee säännöllisin väliajoin hankintasopimuksia polttoainetarpeidensa kattamiseksi enintään viiden vuoden ajaksi.

2 Kantaja esitti kesäkuussa 1993 tarjouspyynnön luonnonuraanin toimittamiseksi uraaniheksafluoridina (jäljempänä UF_6). Kantaja teki 10.11. ja 22.11.1993 hankintasopimuksen Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivan British Nuclear Fuels plc:n (jäljempänä BNFL) kanssa, joka oli tehnyt parhaan tarjouksen. Tämän sopimuksen mukaan tarkoituksena oli toimittaa 400 tonnia luonnonuraania uraaniheksafluoridina yhteisön alueella toimivalle rikastamolle 31.3.1995 mennessä. Ostohinnaksi sovittiin 22 Yhdysvaltain dollaria (jäljempänä USD) kilolta (ilman arvonlisäveroa). Sopimukseen ei sisältynyt mitään määräystä toimitettavan uraanin alkuperästä, mutta BNFL sitoutui ilmoittamaan kantajalle samoin kuin — — hankintakeskukselle — — alkuperämaan nimen viimeistään kunkin osatoimituksen yhteydessä. Sopimuksessa määrättiin, että se tulisi voimaan vasta hankintakeskuksen hyväksyttyä sen.

3 — — sääntöjen — — 5 a artiklan d alakohdassa säädetään yksinkertaistetusta menettelystä, että hankintasopimus on esitettävä hankintakeskukselle allekirjoitettavaksi sopimuksen hyväksymistä varten. Sääntöjen 5 a artiklan f kohdan mukaan hankintakeskuksen on ratkaistava asia kymmenen arkipäivän kuluessa joko hyväksymällä sopimus tai päättämällä, ettei se hyväksy sopimusta.

4 Hankintakeskus vastaanotti KLE:n ja BNFL:n sille esittämän sopimuksen 29.11.1993 allekirjoittamista varten.

5 Hankintakeskus tiedusteli 10.12.1993 päivätyllä kirjeellä, joka vastaanotettiin 13.12.1993 eli allekirjoittamista varten varattujen kymmenen arkipäivän viimeisenä päivänä, kantajalta ja BNFL:ltä sopimuksen kohteena olevan uraanin alkuperää. BNFL ilmoitti hankintakeskukselle 14.12.1993, että toimitettavaksi aiottu uraani olisi peräisin Itsenäisten valtioiden yhteisöstä (jäljempänä IVY), todennäköisesti Venäjältä.

6 Hankintakeskus ilmoitti sopimuspuolille 20.12.1993, että sen politiikan tavoitteena on, etteivät '[Euroopan atomienergiayhteisön (jäljempänä yhteisö tai Euratom)] käyttäjät tule mistään erityisestä hankintalähteestä riippuvaisemmiksi kuin on kohtuullista ja että IVYstä peräisin olevien ydinaineiden hankinnan on tapahduttava markkinahintaan sidottuihin hintoihin (eli hintoihin, jotka vastaavat tuotantokuluja ja ovat verrattavissa markkinatalousmaissa perittyihin hintoihin)'. Hankintakeskus totesi, että sen hajauttamispolitiikan tavoitteena on rajoittaa IVYstä peräisin olevien hankintojen osuus yhteisössä toimivien yksittäisten käyttäjien hankinnoista enintään 20—25 prosenttiin. Se totesi, että kantajan esittämä sopimus voisi aiheuttaa liian suurta riippuvuutta IVYstä peräisin olevasta uraanista. Hankintakeskuksen laskelmien mukaan KLE:llä on oikeus hankkia IVYstä peräisin olevaa luonnonuraania noin 45 tonnia vuodessa, kun otetaan huomioon kaikki viimeisten kolmen vuoden aikana KLE:n hyväksi tapahtuneet hankinnat. Hankintakeskus totesi, että KLE oli kuitenkin jo hankkinut määriä, jotka ylittivät kohtuullisen riippuvuusasteen tuntuvasti useiden vuosien ajaksi. Ehdotetut hinnat eivät myöskään vastanneet normaaleja tuotantokuluja, eivätkä ne olleet verrattavissa markkinatalousmaissa perittyihin hin toihin. Hankintakeskus katsoi siis, ettei ollut aiheellista tehdä sopimusta, mutta se pyysi kuitenkin asianosaisia esittämään huomautuksensa asiasta ennen lopullisen päätöksen tekemistä.

7 Kantaja saattoi asian 29.12.1993 komission käsiteltäväksi perustamissopimuksen 53 artiklan toisen kohdan nojalla ja vetosi siihen, että hankintakeskus oli laiminlyönyt velvollisuutensa.

8 Kantajalle annettiin 6.1.1994 tiedoksi hankintakeskuksen päätös N:o 1/94, joka koski 29.11.1993 esitettyä hankintasopimusta. Tämän päätöksen mukaan hankintakeskus hyväksyi KLE:n ja BNFL:n välillä 10.11. ja 22.11.1993 laaditun sopimuksen, mutta se lisäsi sopimukseen ehdon, jonka mukaan toimitettava luonnonuraani ei saanut olla välittömästi eikä välillisesti peräisin IVYstä.

9 Komissio ilmoitti 10.1.1994 kantajan asiamiehille katsovansa, että kantajalle 6.1.1994 tiedoksi annettu hankintakeskuksen päätös oli tehty säädetyssä määräajassa ja että tämän vuoksi sen käsiteltäväksi saatettu menettely oli tullut tarkoituksettomaksi.

10 Kantaja täydensi 20.1.1994 päivätyllä kirjeellä 29.12.1993 aloittamaansa menettelyä edellä mainitun päätöksen N:o 1/94 huomioon ottamiseksi.

11 Kantaja saattoi sitä paitsi tämän päätöksen perustamissopimuksen 53 artiklan toisen kohdan nojalla komission käsiteltäväksi toisella 20.1.1994 päivätyllä kirjeellä.

12 Ensimmäisen menettelyn osalta, joka koskee hankintakeskuksen väitettyä laiminlyöntiä, komissio teki 4.2.1994 Euratomin perustamissopimuksen 53 artiklan toisen kohdan soveltamismenettelystä tehdyn päätöksen 94/95/Euratom (EYVL L 48, s. 45, jäljempänä päätös 94/95/Euratom). Komissio hylkäsi kantajan esittämät vaatimukset, jotka koskivat sitä, ettei hankintakeskus ollut antanut vastaustaan säädetyssä määräajassa ja erityisesti sitä, että komission on velvoitettava hankintakeskus tekemään 10.11. ja 22.11.1993 laadittu sopimus. Komissio totesi, ettei hankintakeskus ollut laiminlyönyt velvoitteitaan, koska sillä oli oikeus täydentää asiakirja-aineistoa ja että tästä syystä kymmenen arkipäivän määräaika alkoi kulua vasta pyydettyjen lisätietojen vastaanottamisen jälkeen eli 14.12.1993 ja se päättyi siis vasta 6.1.1994, jolloin hankintakeskus teki päätöksen N:o 1/94.

13 Päätöstä N:o 1/94 koskevan menettelyn osalta komissio teki 21.2.1994 Euratomin perustamissopimuksen 53 artiklan toisen kohdan soveltamisesta päätöksen 94/285/Euratom (EYVL L 122, s. 30, jäljempänä päätös 94/285/Euratom). Komissio totesi, että hankintakeskuksen päätös oli sisällöltään yhteisön oikeuden mukainen ja hylkäsi tämän vuoksi kantajan vaatimukset.

14 Näissä olosuhteissa KLE katsoi, ettei kyseistä hankintasopimusta voitu toteuttaa. BNFL ja KLE luopuivat sopimuksesta.

15 KLE ja BNFL tekivät 8.3. ja 14.3.1994 uuden hankintasopimuksen 400 tonnista luonnonuraania uraaniheksafluoridina 27 USD:n kilohintaan; hankintasopimukseen sisältyi ehto, ettei raaka-aine saa olla välittömästi eikä välillisesti peräisin IVYstä. Hankintakeskus hyväksyi tämän sopimuksen 30.3.1994."

26 Näissä olosuhteissa valittaja nosti asioissa T-149/94 ja T-181/94 kanteet, joissa se vaati komission päätösten 94/95/Euratom ja 94/285/Euratom kumoamista, sekä erityisesti toisessa kanteessa Euratomin velvoittamista suorittamaan tuolloiselle kantajalle 3 511 279,30 Saksan markan (DEM) suuruisen summan vahingonkorvausta 6 prosentin vuotuisine korkoineen 7.4.1994 lukien.

Valituksen kohteena oleva tuomio

Asiassa T-149/94 nostettu kanne

27 Kantaja vetosi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa päätöksen 94/95/Euratom osalta viiteen kumoamisperusteeseen.

28 Kahdessa ensimmäisessä kanneperusteessa, jotka koskivat sääntöjen 5 a artiklan f kohdan rikkomista ja suhteellisuusperiaatteen ja oikeusvarmuuden periaatteen loukkaamista, tuolloinen kantaja asetti kyseenalaiseksi hankintakeskuksen mahdollisuuden yhtäältä vaatia lisätietoja ja toisaalta tehdä lopullinen päätös vasta sen jälkeen kun asiakirja-aineistoa oli täydennetty eli kun siihen sisältyi sääntöjen 5 a artiklan c kohdassa edellytetyt vähimmäistiedot.

29 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tämän osalta seuraavaa:

"35 Toimitettavien raaka-aineiden maantieteellisellä alkuperällä on siten keskeinen merkitys niiden hankintasopimusta koskevien seikkojen piirissä, jotka on ilmoitettava hankintakeskukselle sääntöjen 5 a artiklan nojalla. Hankintapolitiikalla

tavoitellun hankintojen varmuuden takaamiseksi on välttämätöntä, että hankintakeskuksella on tiedossaan toimitettavan tavaran maantieteellinen alkuperä, kuten käy ilmi asiaa T-181/94 koskevasta arvioinnista (ks. jäljempänä erityisesti 92—94 kohta).

36 Lisäksi sääntöjen 5 a artiklan c kohdan sanamuodosta käy selvästi ilmi, kuten on edellä todettu, että alkuperämaata koskeva tieto voidaan toimittaa jälkikäteen vain, jos toimittaja ei ole voinut ilmoittaa tätä tietoa sopimuksen tekohetkellä.

37 Esillä olevaan asiaan liittyvistä seikoista ilmenee, että kantaja ja tavarantoimittaja olivat ainakin epäsuorasti sopineet, että raaka-aineet olisivat peräisin IVYstä — — .

38 Kantaja on itse aiheuttanut hallinnolliset vaikeudet hankintakeskuksen päätöksenteolle jättäessään ilmoittamatta hankintasopimuksessa uraanin maantieteellisen alkuperän, vaikka siitä oli ainakin epäsuorasti sovittu sopimuspuolten kesken. Näissä olosuhteissa kantajalla ei ollut oikeutta vedota sääntöjen 5 a artiklan f kohtaan, jossa säädetään nopeutetusta menettelystä, jossa hankintakeskuksen on ratkaistava asia kymmenessä arkipäivässä niiden tapausten osalta, joihin ei liity ongelmia.

39 Sitä vastoin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että esillä olevassa asiassa hankintakeskuksella oli oikeus ennen sääntöjen 5 a artiklan f kohdassa säädetyn määräajan kulumista umpeen pyytää sopimuspuolia täydentämään asiakirja-aineistoa ja ilmoittamaan toimitettavien raaka-aineiden alkuperän. Tällainen pyyntö ei ole sääntöjen 5 a artiklan f kohdan eikä perustamissopimuksen vastainen, vaan sen esittäminen oli päinvastoin perusteltua esillä olevaan asiaan liittyvien seikkojen vuoksi.

40 Asiakirja-aineistosta käy ilmi, että hankintakeskus teki päätöksensä 6.1.1994, eli kymmenentenä arkipäivänä 14.12.1993 lukien, jolloin se oli vastaanottanut pyy-

tämänsä tiedon. Tämä aika oli kohtuullinen; sillä ei rikottu sääntöjen 5 a artiklan f kohtaa eikä loukattu suhteellisuusperiaatetta eikä oikeusvarmuuden periaatetta, joihin kantaja on vedonnut.

41 Edellä esitetystä seuraa, että ensimmäinen ja toinen peruste on hylättävä perusteettomina."

30 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että kantaja ei ollut täsmentänyt kolmatta kanneperustettaan, joka koski toimivallan jakoon liittyvien sääntöjen rikkomista, ja se katsoi tämän jälkeen valituksen kohteena olevan tuomion 43 kohdassa, ettei ollut tarpeen arvioida tämän kanneperusteen perusteltavuutta.

31 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi tämän jälkeen valituksen kohteena olevan tuomion 46—51 kohdassa neljännen kanneperusteen, joka koski päätökseen 94/95/Euratom liittyvän perusteluvelvollisuuden rikkomista, koska päätöksestä kävi sen mukaan selvästi ja kiistattomasti ilmi komission asiassa tekemä päättely.

32 Kantaja väitti lopuksi viidennessä kanneperusteessaan, joka koski harkintavallan väärinkäyttöä, ettei hankintakeskuksella eikä komissiolla ollut asiassa mitään harkintavaltaa vaan että ne olivat velvollisia hyväksymään kantajan niille esittämän sopimuksen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tuomion 53 ja 54 kohdassa, että kantaja ei ollut mitenkään näyttänyt, että hankintakeskus ja komissio olisivat toimineet muun päämäärän saavuttamiseksi kuin hankintapolitiikan toteuttamiseksi.

33 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi näin ollen kanteen asiassa T-149/94.

Asiassa T-181/94 nostettu kanne

Kumoamista koskeva vaatimus

34 Kantaja vetosi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa päätöksen 94/285/Euratom osalta viiteen kanneperusteeseen.

35 Ensimmäinen kanneperuste jakautui neljään osaan.

36 Ensimmäisen kanneperusteen ensimmäisessä osassa, joka koski sitä, että hankintakeskuksen velvollisuutta tehdä sopimus sääntöjen 5 a artiklan mukaisesti oli rikottu, ja saman kanneperusteen toisessa osassa, jossa vaadittiin toteamaan, että perustamissopimuksen 60 artiklaa, 61 artiklan ensimmäistä kohtaa ja 65 artiklan ensimmäistä kohtaa samoin kuin 52 artiklan 2 kohtaa ja 64 artiklaa oli rikottu, siltä osin kuin hankintapolitiikalla, sellaisena kuin se oli määritelty ja sitä oli sovellettu tuossa asiassa, oli mahdollista poiketa kysynnästä ja tarjonnasta käytettäessä yksinoikeutta hyväksyä uraaninhankintasopimuksia.

37 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tämän osalta seuraavaa:

"85 Perustamissopimuksen VI luvussa olevaa hankintajärjestelmää on tarkasteltava yhteisölle määrättyjen tavoitteiden osalta. Tältä osin perustamissopimuksen yleisestä rakenteesta käy ilmi, että hankintakeskuksen tehtävänä on taata perustamissopimuksen 2 artiklan d kohdassa yhteisölle asetettu keskeinen tavoite, eli hankintojen varmuus, perustamissopimuksen 52 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun yhtäläisen hankintalähteille pääsyn periaatteen mukaisesti. Tämä käy selvästi ilmi perustamissopimuksen 52 artiklan 2 kohdan b alakohdasta, jossa peruste-

taan nimenomaisesti tätä tarkoitusta varten tämä erityiselin ja annetaan sille pääsääntöisesti yksinoikeuksia yhteisön käyttäjien sekä yhteisöstä että kolmansista maista peräisin olevien malmien ja ydinaineiden säännöllisen ja tasapuolisen toimituksen takaamiseksi. Tämän viimeksi mainitun määräyksen perusteella hankintakeskuksen on toteutettava hankintajärjestelmä ja sillä on tehtävänsä täyttämiseksi yksinoikeus tehdä yhteisöstä tai yhteisön ulkopuolelta peräisin olevien raaka-aineiden hankintasopimukset (ks. yhdistetyt asiat T-458/93 ja T-523/93, ENU v. komissio, tuomio 15.9.1995, Kok. 1995, s. II-2459, 57 kohta).

86 Sääntöjen 5 a artiklassa perustettu yksinkertaistettu menettely ei poista hankintakeskukselta sen yksinoikeuksia (em. asia ENU v. komissio, tuomion 73 kohta). Hankintakeskuksella on myös yksinkertaistetussa menettelyssä oikeus olla hyväksymättä sopimusta, joka voisi haitata perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamista.

87 Lisäksi hankintakeskuksen on käyttäessään sille kuuluvaa yksinoikeutta hankintasopimusten tekemiseksi noudatettava pääsääntöisesti periaatetta kysynnän ja tarjonnan kohtaamisesta. Tämä pääsääntöinen velvollisuus käy ilmi erityisesti perustamissopimuksen 60 artiklasta ja 65 artiklan ensimmäisestä kohdasta, jotka koskevat kysynnän ja tarjonnan kohtaamismekanismia, 67 artiklasta, jonka mukaan hinnat määräytyvät tämän kohtaamisen perusteella, samoin kuin 65 artiklan toisesta kohdasta, jossa määrätään, että jos hankintakeskus päättää yhteisön ulkopuolelta tulevien hankintojen maantieteellisestä alkuperästä, sen on varmistettava käyttäjälle vähintään yhtä edulliset ehdot kuin tilauksessa mainitut.

88 Perustamissopimuksessa määrätään kuitenkin tietystä täsmällisestä poikkeuksesta kysynnän ja tarjonnan lain noudattamiselle. Perustamissopimuksen 61 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan hankintakeskuksen velvollisuutena on täyttää kaikki tilaukset, 'jollei niiden toteuttamiselle ole oikeudellisia tai asiallisia esteitä'. Kuten vastaaja on perustellusti todennut, hankintakeskuksen on siis tarkastettava kussakin tapauksessa, onko tilauksen toteuttamiselle oikeudellisia tai asiallisia esteitä.

89 Vastaaja on vedonnut esillä olevassa asiassa kolmeen tämäntyyppiseen esteeseen, jotka koskevat ensinnäkin ulkopuolisten hankintalähteiden hajauttamispoli-

tiikkaa, toiseksi kaupallisia suhteita koskevasta sopimuksesta johtuvaa hintatasoa ja kolmanneksi velvollisuutta varmistaa yhtäläinen hankintalähteille pääsy.

90 Tältä osin on todettava aluksi, että kun kyseessä ovat talous-, kauppa- ja ydinpoliittiset päätökset, hankintakeskuksella on joka tapauksessa laaja harkintavalta sen toimiessa toimivaltansa rajoissa. Tämän vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen laillisuusvalvonnan on rajoituttava koskemaan sitä, liittyykö asiaan ilmeinen arviointivirhe tai harkintavallan väärinkäyttö (em. asia ENU v. komissio, tuomion 67 kohta).

91 Komissio esittää ensimmäisestä esteestä, että IVYssä pyydetyt hinnat ovat niin alhaisia, että yhteisön käyttäjillä on houkutus kattaa suurin mahdollinen osa tarpeistaan IVYstä peräisin olevilla ydinaineilla. Komissio väittää, että jos IVYstä peräisin olevia ydinaineita olisi sallittua tuoda rajattomasti, yhteisössä toimivat yritykset tulisivat riippuvaisiksi tästä hankintalähteestä. Tästä aiheutuisi kahdenlaista haittaa. Ensinnäkään ei voitaisi taata keskeytymättömiä toimituksia pitkällä aikavälillä. Toisaalta vaihtoehtoiset hankintalähteet olisivat vaarassa hävitä. Komissio muistuttaa, että neuvosto on vahvistanut hajauttamispolitiikan 16.9.1986 antamassaan päätöslauselmassa. Näin ollen se, että IVYstä peräisin olevien ydinaineiden massiivinen tuonti länsimaissa perittyjä hintoja huomattavasti alemmilla hinnoilla voi vaarantaa hankintojen varmuuden yhteisössä, on komission mukaan perustamissopimuksen 61 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettu este.

92 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että hankintakeskus voi oikeutetusti kieltää ydinaineiden maahantuonnin, jos on vaarana, että kyseisellä tuonnilla voidaan haitata perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttamista, erityisesti tuonnista hankintalähteisiin aiheutuvien vaikutusten vuoksi. Tällaista vaaraa voidaan pitää perustamissopimuksen 61 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuna oikeudellisena esteenä, ja sen perusteella tilaus voidaan kieltää (em. asia ENU v. komissio, tuomion 64 kohta). Toisin sanoen hankintakeskuksella

on ulkopuolisten hankintalähteiden maantieteellisen hajauttamisen varmistamiseksi harkintavalta estää —käyttämällä yksinoikeuttaan tehdä mineraalien ja muiden ydinpolttoaineiden hankintasopimuksia hankintojen varmuuden takaamiseksi yhtäläisen hankintalähteille pääsyn periaatteen mukaisesti, ottaen huomioon sille perustamissopimuksessa määrätyn tehtävän — tietty uraanin maahantuonti, joka haittaisi tätä hajauttamista (em. asia ENU v. komissio, tuomion 68 kohta).

93 Esillä olevassa asiassa hankintojen varmuuteen liittyvän mahdollisen vaaran osalta on kiistatonta, että IVYstä yhteisöön tuotujen hankintojen määrä on kasvanut huomattavasti vuodesta 1990 lähtien. Vastaaja on väittänyt, että maailmanlaajuisessa tuotannossa on rakenteellinen alijäämä uraanin käytön osalta, mutta kantaja on kiistänyt tämän. Kantajan esittämiin asiakirjoihin liitetyn, luonnonuraanin tuotantoa ja kulutusta länsimaissa vuosina 1994—2004 koskevan taulukon mukaan nimellinen tuotantokapasiteetti ylittää kysynnän vuonna 2000. On kuitenkin todettava, että tämän taulukon mukaan kysyntä on koko ajan tuotantoa suurempi vuosina 1994—2000.

94 Tästä seuraa, että kun komissio teki päätöksen 94/285/Euratom, perustamissopimuksen 2 artiklan d kohdassa tarkoitettu säännöllinen ja tasapuolinen toimitus olisi voinut vaarantua, jos IVYstä peräisin olevien ydinaineiden maahantuonnin olisi sallittu jatkuvan rajattomasti syrjäyttäen tietyksi ajaksi muualta peräisin olevat toimitukset ja näin keskeytymättömiä toimituksia pitkällä aikavälillä ei voitaisi taata.

95 On siis todettava, että komission esittämä ensimmäinen oikeudellinen este on todella olemassa.

96 Toisesta esteestä komissio toteaa, että perustamissopimukseen sisältyvän hankintajärjestelmän tavoitteena on saada aikaan, että ydinaineiden tuonti yhteisöön tapahtuu markkinahintaan sidottuihin hintoihin. Kaupallisia suhteita koskevan sopi muksen 14 artiklan johdosta tätä periaatetta on nimenomaisesti vahvistettu sovellettavan yhteisön ja Neuvostoliiton tai myöhemmin IVYn valtioiden välisessä kaupassa.

97 Kuten vastaaja on todennut, yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että yhteisön tekemällä kansainvälisellä sopimuksella voi olla yrityksiin vaikuttavia oikeuksia ja velvollisuuksia.

98 Yhteisöjen tuomioistuin on todennut tällä tavalla ydinaineiden, -laitosten ja -kuljetusten turvajärjestelyjä koskevasta yleissopimuksesta seuraavasti (asia 1/78, ratkaisu 14.11.1978, Kok. 1978, s. 2151, 36 kohta):

'Yhteisön tehtävät liittyvät läheisesti hankintaa koskevaan järjestelmään ja ydinaineiden yhteismarkkinoiden hallintoon — —. Perustamissopimuksen asiaan liittyvät määräykset yhdessä yleissopimuksen kanssa — joka on kiinteä osa yhteisön oikeutta, koska yhteisö on siinä sopimuspuolena — muodostavat riittävän oikeudellisen perustan edellytetyille täytäntöönpanotoimille.'

99 Näin ollen kaupallisia suhteita koskevan sopimuksen 14 artikla on osa yhteisön oikeutta. Lisäksi perustamissopimuksen 64 artiklan mukaan hankintakeskuksen on toimittava mahdollisen yhteisön ja kolmannen maan välillä tehdyn sopimuksen puitteissa.

100 Sen selvittämiseksi, ovatko hankintakeskus ja komissio soveltaneet kaupallisia suhteita koskevan sopimuksen 14 artiklaa oikein esillä olevassa asiassa, on tarkasteltava saatavilla olevia hintoja koskevia tietoja. Hankintakeskuksen vuoden 1993 vuosikertomukseen liitetyn taulukon mukaan U_3O_8:n keskihinta paunalta on vaihdellut vuosina 1990—1993 pitkän aikavälin monivuotisten hankintasopimusten osalta 29,39 ja 21,17 USD:n välillä ja satunnaisten erien markkinoiden hankintasopimusten osalta 9,68 ja 9,05 USD:n välillä. Kantajan mukaan sopimuksessa määrätty U_3O_8:n todellinen hinta oli 8,02 USD paunalta, kun taas vastaajan mukaan se oli vain 6,93 USD paunalta. Kun otetaan huomioon, että kantaja ei ole ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen antamansa vastauksensa mukaan pyrkinyt kattamaan kyseisellä hankintasopimuksella satunnaisia tarpeitaan vaan perustarpeensa 15 kuukauden aikana, ja koska tämä sopimus on tehty jopa satunnaisten erien markkinoilla sovellettuja keskihintoja alhaisempaan hintaan, sopimus ei ollut yhteensopiva sen säännön kanssa, jonka mukaan hankintojen on tapahduttava markkinahintaan sidottuihin hintoihin.

101 Edellä esitetyn perusteella on katsottava, että toisen perustamissopimuksen 61 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun oikeudellisen esteen olemassaolo on näytetty toteen.

102 Sopimuksen hyväksymistä koskevasta kolmannesta esteestä, joka koskee velvollisuutta varmistaa yhtäläinen hankintalähteille pääsy ja välttää etuoikeutetun aseman myöntämistä yhdelle käyttäjälle tämän kilpailijoihin verrattuna, on todettava, että jos maahantuontia on rajoitettava, on perusteltua soveltaa sallitun riippuvuuden rajaa, joka vahvistetaan markkinoilla vallitsevan tilanteen mukaan tietyksi enimmäisprosenttiosuudeksi yksittäisten käyttäjien kulutuksesta, jotta taattaisiin perustamissopimuksen 52 artiklan 1 kohdan mukaisesti yhtäläinen hankintalähteille pääsy.

103 Hankintakeskus vahvisti laajan harkintavaltansa rajoissa sallitun riippuvuuden asteeksi enintään 25 prosenttia, ottaen huomioon erityisesti IVYn olemassa olevan pitkän aikavälin tuotantokapasiteetin samoin kuin sen seikan, että IVYn osuus maailmanlaajuisesta tuotannosta on noin 25 prosenttia.

104 Esillä olevassa asiassa on kiistatonta, että kantaja oli jo ostanut IVYstä peräisin olevaa uraania, jonka määrä ylitti tämän rajan.

105 Komissio on siis todennut perustellusti, että oli olemassa perustamissopimuksen 61 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettu oikeudellinen este.

106 On lisättävä, että toisin kuin kantaja on väittänyt, perustamissopimuksen hintoja koskevia erityismääräyksiä eli 67—69 artiklaa ei voida tulkita siten, että ne estäisivät perustamissopimuksen 61 artiklan ensimmäisen kohdan soveltamisen sillä perusteella, että hankintakeskus tai komissio voi puuttua neuvoteltuihin hintoihin yksinkertaistetussa menettelyssä vain 68 tai 69 artiklassa määrätyin edellytyksin. Perustamissopimuksen 61 artiklan tavoitteena on nimenomaan mahdollistaa, että tapauksessa, jossa tilauksen toteuttamiselle on olemassa mikä tahansa oikeudellinen tai asiallinen este, hankintakeskus voi hylätä tämän tilauksen ja poiketa näin kysynnän ja tarjonnan kohtaamisen

periaatteesta, jota sovelletaan erityisesti hintoihin 67 artiklan nojalla. Toisin kuin kantaja väittää, hankintakeskus ei ole myöskään määrännyt hintaa, kun se on lisännyt sopimukseen toimitettavien raaka-aineiden alkuperää koskevan ehdon.

107 Kaikkien edellä esitettyjen syiden vuoksi hankintakeskus ei ole tehnyt oikeudellista virhettä eikä ilmeistä arviointivirhettä, kun se on päättänyt olla hyväksymättä varauksitta kyseistä hankintasopimusta ja kun se on lisännyt tähän sopimukseen edellytyksen, ettei uraani saa olla peräisin IVYstä.

108 Tästä syystä myöskään komission päätöstä, jolla se vahvisti hankintakeskuksen päätöksen, ei voida pitää virheellisenä.

109 Ensimmäisen perusteen ensimmäinen ja toinen osa ovat siis perusteettomia ja ne on hylättävä."

38 Kantaja väitti ensimmäisen kanneperusteen kolmannessa osassa, joka koski perustamissopimuksen 1 artiklan tavoitteiden rikkomista, että komissio ja hankintakeskus olivat ottaneet huomioon ainoastaan tuottajien edut, eivätkä ne tosiasiassa olleet huomioineet käyttäjien etuja, ja että hankintakeskuksen toimenpiteillä suojattiin vain vähäisessä määrin yhteisössä toimivia tuottajia, jotka kattavat vain 20 prosenttia yhteisön uraanintarpeesta, ja suosittiin tiettyjen kolmansien maiden tuottajia.

39 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi tämän väitteen seuraavin perustein:

"113 Hankintakeskus pyrkii takaamaan hankintojen varmuuden ja varmistamaan jatkuvat toimitukset yhteisön käyttäjille. On erityisesti yhteisön ydinteollisuuden etujen mukaista, ettei yhdestä hankintalähteestä tule liian tärkeää verrattuna vaihtoehtoisiin hankintalähteisiin. On myös koko yhteisön etujen ja muiden maiden kanssa käytävän kaupan kehittämistavoitteiden mukaista, että

maahantuonti tapahtuu markkinahintaan sidottuihin hintoihin, kuten on todettu kaupallisia suhteita koskevan sopimuksen 14 artiklassa. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo todennut edellä, päätös 94/285/Euratom on hankintapolitiikan vaatimusten mukainen. Se ei siis ole ristiriidassa yhteisön päämäärän kanssa."

40 Ensimmäisen kanneperusteen neljäs osa koski luonnonuraanin yhteismarkkinoiden toimintaa koskevien sääntöjen, erityisesti Euratomin perustamissopimuksen 2 artiklan g kohdan sekä 92 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen rikkomista ja sitä, että kyseisissä määräyksissä taataan taloudellisille toimijoille vapaus hankkia raaka-aineita vapaasti valitsemaltaan, toisessa jäsenvaltiossa toimivalta tavarantoimittajalta.

41 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi tämän kanneperusteen seuraavin perustein:

"117 Yrityksen vapautta hankkia raaka-aineita valitsemaltaan tavarantoimittajalta on käytettävä perustamissopimuksessa määrätyissä rajoissa, jotka on esitetty edellä, erityisesti siten, ettei hankintojen varmuutta vaaranneta. Esillä olevassa asiassa kantajan sopimuksen hyväksymisellä oli tiettyjä oikeudellisia esteitä, jotka perustamissopimuksen 61 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan rajoittavat tätä vapautta. Vaikka kantajan valitsema tavarantoimittaja oli yhteisössä toimiva yhtiö, se toimi vain välittäjänä, ja toimitettavat raaka-aineet olivat peräisin IVYstä."

42 Kantaja vetosi toisen kanneperusteensa tueksi siihen, että oikeusvarmuuden periaatetta oli loukattu, koska hankintakeskus ei ollut noudattanut toiminnassaan avoimuutta, että yhdenvertaisen kohtelun periaatetta oli loukattu, koska se ei ollut ottanut huomioon ydinenergialla tuotetun sähkön vähäistä osuutta Saksan hankinnoista, ja suhteellisuusperiaatetta, koska hajauttamista koskeva tavoite olisi voitu

saavuttaa myös perustamissopimuksen 65 artiklan toisen kohdan tai perustamissopimuksen 70 ja 72 artiklan avulla, jotka koskevat malminetsinnän kehittämistä ja kaupallisten ja varmuusvarastojen kokoamista.

43 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tämän osalta seuraavaa:

"125 Oikeusvarmuuden periaatetta koskevasta väitteestä on todettava, että hankintakeskuksen toiminnan perusteet eli neuvoston päätöslauselma, jonka 5 kohdan a alakohdan toisessa luetelmakohdassa ilmaistaan yhteisön ulkopuolisten hankintalähteiden maantieteellistä hajauttamista koskeva päämäärä samoin kuin kaupallisia suhteita koskeva sopimus, jonka 14 artiklassa määrätään, että hintojen on oltava markkinahintaan sidottuja, on molemmat julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*. Yhtäläisen hankintalähteille pääsyn periaate on puolestaan ilmaistu jo perustamissopimuksen 52 artiklan 1 kohdassa.

126 Lisäksi hankintakeskuksen vuoden 1992 vuosikertomuksessa (ks. yleiskatsaus hankintatilanteesta yhteisössä) on todettu, että IVYstä peräisin olevan luonnonuraanin maahantuonti vastasi noin 25 prosenttia yhteisön nettotarpeista ja että sopimuksia oli jo tehty huomattavista määristä tästä hankintalähteestä peräisin olevista tulevista toimituksista. Hankintakeskus ja komissio arvioivat IVYstä peräisin olevien hankintojen tason kriittiseksi, koska jos vuodesta 1990 lähtien havaittu kehitys jatkuisi, hankintojen varmuus tulevaisuudessa voisi vaarantua. Kertomuksessa todettiin, että neuvoa-antavan komitean yhteydessä perustettu asiantuntijatyöryhmä oli havainnut, että IVYstä peräisin olevia raaka-aineita ja palveluja tarjottiin yhteisön markkinoilla hintaan, joka ei vastannut länsimaissa todettuja tuotantokustannuksia. Kertomuksessa todetaan myös, että komissio ja hankintakeskus katsoivat, että oli syytä ryhtyä tilanteen korjaamiseksi toimenpiteisiin sopimusten tekemistä koskevan yksinoikeuden perusteella. Kertomuksessa todettiin vielä, että hankintakeskuksen toimenpiteisiin oli yleisesti ottaen suhtauduttu myönteisesti.

127 Koska on ollut helposti saatavilla tietolähteitä, jotka tällä erityisellä ja selkeästi yksilöidyllä alalla toimivan kohtuullisen huolellisen taloudellisen toimijan on

täytynyt tuntea, ei voida katsoa, että asiassa olisi toimittu avoimuusperiaatteen vastaisesti.

128 Tämän vuoksi oikeusvarmuuden periaatteen loukkaamista koskeva väite on hylättävä.

129 On korostettava, että hankintakeskus on itse vahvistanut itselleen 'sallittua riippuvuusastetta' koskevat sisäiset numeromääräiset suuntaviivat, joiden mukaan kunkin yhteisössä toimivan taloudellisen toimijan sallitaan kattavan enintään noin 25 prosenttia tarpeistaan IVYstä peräisin olevilla raaka-aineilla.

130 Vaikka tätä sallitun riippuvuusasteen enimmäismäärää ei ole julkaistu sellaisenaan, tämä seikka ei tee päätöksestä 94/285/Euratom lainvastaista. Kyseinen raja oli pelkkä sisäinen arviointiperuste, jonka hankintakeskus otti huomioon taatakseen yhteisössä toimiville käyttäjille yhtäläisen hankintalähteille pääsyn. Se ei ollut ehdoton sääntö, sillä markkinatilanteen kehitys vaati tilanteeseen mukautettua toimintaa. Kantaja olisi esillä olevan asian olosuhteissa voinut ymmärtää, että koska se oli jo ostanut suuria määriä IVYstä peräisin olevia raaka-aineita, kantajan lukuun tapahtuvan uuden maahantuonnin voitiin katsoa olevan yhteisön etujen vastaista.

131 Kantaja näyttää kirjelmiensä perusteella katsovan, että yhdenvertaisen kohtelun periaatetta loukataan, jos tilannetta arvioitaessa ei oteta huomioon sitä, että eri jäsenvaltioissa toimivien yritysten riippuvuusaste IVYstä peräisin olevista ydinaineista vaihtelee. Asian suullisessa käsittelyssä kantaja on kuitenkin väittänyt, että yhteisön oikeuden vastainen erilainen kohtelu johtuu siitä, että komissio on laiminlyönyt velvollisuutensa valvoa, että kaikki taloudelliset toimijat esittävät ydinaineiden hankintasopimukset hankintakeskukselle niiden hyväksymistä varten. Komissio on vastannut tähän suullisessa käsittelyssä, ettei sen tiedossa ole yhtään tapausta, jossa sopimusta ei olisi esitetty hankintakeskukselle.

132 On todettava vielä, että hankintakeskus soveltaa sallitun riippuvuuden enimmäisrajaa taatakseen yhteisössä toimiville yrityksille yhtäläisen hankintalähteille pääsyn. Tämä on perusteltua perustamissopimuksen 52 artiklan 1 kohdan perusteella. Ei voida edellyttää, että hankintakeskus ja komissio ottaisivat huomioon kunkin jäsenvaltion erityistilanteen. Kantaja ei myöskään ole näyttänyt toteen tapauksia, joissa hankintakeskus ja komissio eivät olisi kieltäneet sääntöjen 5 a artiklan rikkomista.

133 Edellä esitetyn perusteella yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista koskeva väite on hylättävä.

134 — — Suhteellisuusperiaatteesta — —

135 — — on kuitenkin todettava, ettei ongelmaa olisi voitu ratkaista [65 artiklan toista kohtaa, 70 ja 72 artiklaa] soveltamalla, koska hankintakeskuksen on hankintapoliittisten tavoitteidensa mukaisesti estettävä IVYstä peräisin oleva muilla kuin markkinahintaan sidotuilla hinnoilla tapahtuva tuonti. Lisäksi sopimus hyväksyttiin sillä ehdolla, että raaka-aineet eivät ole peräisin IVYstä. Tällaista ehtoa ei voida pitää kohtuuttomana edellä erityisesti 92—94 kohdassa esitettyjen perustelujen vuoksi.

136 Edellä esitetyn perusteella myös suhteellisuusperiaatteen loukkaamista koskeva väite on hylättävä."

44 Kantaja väitti kolmannessa kanneperusteessaan, joka koski toimivallanjakoa koskevien sääntöjen rikkomista, etteivät hankintakeskus tai neuvoa-antava komitea ole Euratomin perustamissopimuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja yhteisön toimielimiä, että yhteisen hankintapolitiikan kehittäminen on varattu yhteisön poliit-

tisille toimielimille eli komissiolle ja neuvostolle, ja että hankintakeskukselle kuuluu ainoastaan hankinnan kaupallinen puoli, mutta sillä ei ole toimivaltaa vahvistaa tuontikiintiöitä.

45 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi tämän kanneperusteen seuraavin perustein:

"140 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella (ks. erityisesti 85—109 kohta) hankintakeskus on noudattanut esillä olevassa asiassa neuvoston ja komission antamia suuntaviivoja ja se on toiminut sille kuuluvan, talous-, kauppa- ja ydinpolitiikkaa koskevien päätösten tekemistä koskevan laajan harkintavallan rajoissa (em. asia ENU v. komissio, tuomion 67 kohta). Joka tapauksessa on huomattava, siltä osin kuin kantaja väittää, ettei hankintakeskuksella ole ollut asiassa toimivaltaa, että päätöksen 94/285/Euratom on tehnyt komissio. Komissio on vahvistanut hankintakeskuksen kannan valvoessaan hankintakeskuksen sen toimen lainmukaisuutta, jonka kantaja on perustamissopimuksen 53 artiklan toisen kohdan nojalla saattanut sen käsiteltäväksi. Komissio on siis hyväksynyt hankintakeskuksen hankintapolitiikan ja sen toteuttamisen perustamissopimuksessa määrätyn menettelyn mukaisesti."

46 Kantaja vetosi neljännessä kanneperusteessaan perusteluvelvollisuuden rikkomiseen siltä osin kuin päätöksestä 94/285/Euratom ei sen mukaan käynyt ilmi hankintakeskuksen toimivallan yhteyttä perustamissopimukseen, eikä syitä sille, että kantaja olisi tullut riippuvaiseksi IVYstä peräisin olevasta uraanista ja että hankintasopimuksessa sovittu hinta ei olisi vastannut markkinatalouden ehtoja tai ollut markkinahintaan sidottu.

47 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi tämän kanneperusteen seuraavin perustein:

"144 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo muistuttanut (ks. edellä 46 kohta), että päätöksen perusteluissa on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmaistava yhteisön toimielimen tekemän riidanalaisen toimenpiteen perustelut siten, että henkilöille, joita toimenpide koskee, selviää sen syyt, jotta he voivat puolustaa oikeuksiansa, ja että yhteisöjen tuomioistuimet voivat valvoa toimenpiteen laillisuutta ja että perusteluvelvollisuutta tutkittaessa on otettava huomioon päätöksen asiayhteys.

145 Komissio on todennut päätöksessään, ettei hankintakeskuksella ole velvollisuutta täyttää tilauksia, jos niiden toteuttamiselle on oikeudellisia tai asiallisia esteitä (päätöksen 94/285/Euratom 14. perustelukappale). Se on tämän jälkeen viitannut hankintapolitiikkaan samoin kuin hankintalähteiden hajauttamisen yleiseen tavoitteeseen ja perusteisiin, jollainen on neuvoston päätöslauselma (15. ja 16. perustelukappale). Se on viitannut sitten perustamissopimuksen 64 artiklaan, jonka mukaan hankintakeskus toimii yhteisön ja kolmannen maan välillä tehdyn sopimuksen rajoissa, sekä kaupallisia suhteita koskevaan sopimukseen ja erityisesti sen 14 artiklaan (21. perustelukappale). Sitten komissio on todennut, ettei IVYstä peräisin olevien hankintojen kokonaismäärän, joka on nykyään vahvistettu 20—25 prosentiksi, kasvu ole yhteensopivaa hankintapolitiikkaan liittyvien yhteisön pitkän aikavälin etujen kanssa (33. perustelukappale).

146 On todettava, että päätöksen 94/285/Euratom perusteluissa on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmaistu pääasialliset perustelut sille, ettei kantajan esittämää sopimusta ole hyväksytty, kun otetaan huomioon asiayhteys ja se, että päätöstä edelsivät 6 kohdassa mainittu 20.12.1993 päivätty kirje ja ensimmäisen kanteen kohteena oleva päätös."

48 Lopuksi kantaja vetosi viidenteen kanneperusteeseen, joka koski harkintavallan väärinkäyttöä, ja väitti, ettei hankintakeskuksella tai komissiolla ollut asiassa mitään harkintavaltaa, vaan niillä oli velvollisuus tehdä kantajan niille esittämä sopimus.

49 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi tämän kanneperusteen seuraavin perustein:

"149 Kuten on jo todettu edellä (53 kohta), harkintavallan väärinkäyttöä koskevalla käsitteellä on yhteisön oikeudessa täsmällinen merkitys, ja sillä tarkoitetaan tilannetta, jossa hallintoviranomainen käyttää toimivaltaansa muuhun tarkoitukseen kuin siihen, jota varten tämä toimivalta on sille annettu. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan päätöstä tehtäessä harkintavaltaa on käytetty väärin vain, jos objektiivisten, asiaankuuluvien ja yhtäpitävien seikkojen perusteella on selvää, että päätös on tehty muiden kuin esitettyjen päämäärien saavuttamiseksi.

150 Kantaja ei ole näyttänyt, että hankintakeskus tai komissio olisivat toimineet muiden päämäärien saavuttamiseksi kuin Euratomin hankintapolitiikan toteuttamiseksi."

50 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi näin ollen kumoamista koskevan vaatimuksen kokonaisuudessaan.

Vahingonkorvausvaatimus

51 Todettuaan, ettei toimintaan, josta hankintakeskusta oli arvosteltu, eikä siihen, ettei komissio ollut hyväksynyt kantajan sen käsiteltäväksi saattamia vaatimuksia, liittynyt mitään virheellisyyksiä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi vahingonkorvausvaatimuksen perusteettomana.

Muutoksenhaku

Muutoksenhaun tutkittavaksi ottaminen kokonaisuudessaan

52 Komissio väittää, että valituksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuvat selvästi ja vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin hylkää valituksen työjärjestyksen 119 artiklan mukaisesti sillä perusteella, että siinä on toistettu ensimmäisessä oikeusasteessa nostettu kanne, eikä siihen sisälly erityisiä valituksen kohteena olevaan tuomioon kohdistuvia, yksilöitävissä olevia oikeudellisia perusteita. Muutoksenhaku ei sen mukaan ole yhteensopiva Euratomin tuomioistuimen perussäännön 52 artiklan eikä Euratomin tuomioistuimen työjärjestyksen 112 artiklan 1 kohdan c alakohdan kanssa.

53 Komissio toteaa lisäksi, että valitus on jätettävä tutkimatta myös sillä perusteella, että siinä ei vastoin työjärjestyksen 112 artiklan 1 kohdan a alakohtaa mainita valittajan oikeaa kotipaikkaa, joka on rajavastuuyhtiöistä (GmbH) annetun saksalaisen lain 3 §:n 1 momentin nojalla Lingenissä (Ems). Tästä huolimatta valituksessa mainitaan kotipaikaksi "Rheinlanddamm 24, D-44139 Dortmund".

54 Komission oikeudenkäyntiväitteensä tueksi vetoaman ensimmäisen valitusperusteen perusteltavuutta koskeva arviointi riippuu valituksessa esitettyjen valitusperusteiden yksityiskohtaisesta tutkimisesta. Tämän osalta on siis viitattava pääasian yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

55 Valittajan kotipaikkaa koskevan kysymyksen osalta on todettava, että se, että valituksessa on mainittu Dortmund, jossa valittajan hallinnolliset yksiköt sijaitsevat, eikä Lingenin kaupunkia, ei sellaisenaan oikeuta valituksen tutkimatta jättämistä siinäkään tapauksessa, että viimeksi mainitun kaupungin olisi katsottava olevan

Saksan lainsäädännössä tarkoitettu yhtiön kotipaikka. Esillä olevaan asiaan liittyvissä olosuhteissa tällainen puute ei ole sillä tavoin olennainen, että siitä aiheutuisi muutoksenhaun tutkimatta jättäminen, koska valituksen liitteenä olevasta, valituksen kohteena olevasta tuomiosta käy ilmi, että valittaja on sijoittautunut Lingeniin.

56 Komission oikeudenkäyntiväitteen toinen osa on siis hylättävä.

Pääasia

57 Valittaja väittää vastauksessaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen jäsenet eivät ole perehtyneet asiakirja-aineistoon kokonaisuudessaan, vaan tuntevat sen ainoastaan esittelevän tuomarin suullista käsittelyä varten laatiman hyvin suppean ja paikoin epäselvän kertomuksen perusteella. Tällä loukataan valittajan mukaan oikeudenkäynnin välittömyyttä koskevaa periaatetta sekä oikeutta tulla kuulluksi.

58 Sen lisäksi, että tämä valitusperuste on esitetty myöhässä, se on joka tapauksessa selvästi perusteeton. Esittelevän tuomarin kertomuksen tarkoituksena on nimenomaan esittää tiivistetysti asiaan liittyvät tosiseikat ja oikeudelliset seikat samoin kuin asianosaisten väitteet ja niiden perustelut, ja asianosaiset voivat ennen istuntoa tai sen kuluessa vapaasti pyytää siihen korjauksia tai esittää varauksia. Lisäksi on selvää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomareilla, jotka ovat osallistuneet asian ratkaisemiseen, on ollut koko oikeudenkäynnin ajan saatavillaan jutun asiakirja-aineisto kokonaisuudessaan.

Asiassa T-149/94 tehty valitus

59 Valittaja on esittänyt neljä valitusperustetta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antamasta tuomiosta asian T-149/94 osalta.

a) Sääntöjen 5 a artiklan f kohta ja perustamissopimuksen VI luvun hankintaa koskevat määräykset

60 KLE väittää ensimmäisessä valitusperusteessaan, että toisin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut, sääntöjen 5 a artiklan f kohdassa ei anneta hankintakeskukselle oikeutta pyytää tietoja eikä päättää jatkaa säännöissä mainittua kymmenen arkipäivän määräaikaa, ja että kyseisen säännöksen mukaan hankintakeskuksen on joko hyväksyttävä sopimus tai kieltäydyttävä sopimuksen tekemisestä. KLE toteaa tämän lisäksi, ettei sillä tai BNFL:llä ollut tiedossaan toimitettavien raaka-aineiden "alkuperämaata" niiden esittäessä sopimuksen hankintakeskukselle 29.11.1993. Hankintakeskuksen olisi pitänyt hyväksyä, että tämä tieto esitetään sille myöhemmin, ilman että sääntöjen 5 a artiklan f kohdassa tarkoitettua määräaikaa olisi jatkettu tietojen pyytämisen vuoksi.

61 Tämän osalta on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti todennut valituksen kohteena olevan tuomion 35 kohdassa, että "toimitettavien raaka-aineiden maantieteellisellä alkuperällä on — — keskeinen merkitys niiden hankintasopimusta koskevien seikkojen piirissä, jotka on ilmoitettava hankintakeskukselle sääntöjen 5 a artiklan nojalla", koska "hankintapolitiikalla tavoitellun hankintojen varmuuden takaamiseksi on välttämätöntä, että hankintakeskuksella on tiedossaan toimitettavan tavaran maantieteellinen alkuperä — — ".

62 Perustamissopimuksen 2 artiklan d kohdan mukaan yhteisö "huolehtii malmien ja ydinpolttoaineen säännöllisestä ja tasapuolisesta toimituksesta kaikille käyttäjille yhteisössä". On selvää, että hankinnan säännöllisyys liittyy läheisesti hankintaläh-

teiden hajauttamiseen, kuten käy ilmi edellä mainitun, 16.9.1986 annetun neuvoston päätöslauselman 5 kohdan a alakohdan toisesta luetelmakohdasta. Perustamissopimuksen 60 artiklassa, jonka mukaan raaka-aineiden käyttäjien on määräajoin ilmoitettava hankintakeskukselle hankintojen alkuperäpaikka, vahvistetaan hankintojen maantieteellisen alkuperän merkitys hankintakeskuksen yhteisen hankintapolitiikan toteuttamiselle.

63 Näissä olosuhteissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä todetessaan valituksen kohteena olevan tuomion 39 kohdassa, että hankintakeskuksella oli oikeus pyytää sopimuspuolia täydentämään asiakirja-aineistoa ja ilmoittamaan toimitettavien raaka-aineiden alkuperän. Vaikka sääntöjen 5 a artiklan f kohdassa asetetaan hankintakeskukselle velvollisuus ratkaista asia kymmenen päivän kuluessa, siinä ei kielletä hankintakeskusta, silloin kun sille esitetty sopimus on puutteellinen, erityisesti jos siinä ei ilmoiteta sopimuspuolilla olevia tietoja toimitettavien raaka-aineiden alkuperästä, ryhtymään kysymyksessä olevan kaltaisiin asian selvittämistoimiin, koska kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on nimenomaisesti todennut valituksen kohteena olevan tuomion 39 kohdassa, tietoja on pyydetty mainittujen kymmenen päivän kuluessa.

64 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 106 kohdassa, kun otetaan huomioon hankintakeskuksen merkitys yhteisön ulkopuolisissa hankinnoissa, ei ole kohtuutonta katsoa, että sillä on oikeus selvittää asiaa, kun tämä on perusteltua, jotta hankintakeskus voisi hoitaa tehokkaammin sille kuuluvaa valvontatehtävää, ja kun sopimuspuolille annetaan mahdollisuus vielä täydentää sopimustaan, jotta se voitaisiin hyväksyä.

65 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tuossa asiassa, että esittäessään sopimusta hankintakeskukselle hyväksyttäväksi kantaja ja tavarantoimittaja olivat ainakin epäsuorasti sopineet, että raaka-aineet olisivat peräisin IVYstä, joten sopimuspuolet olisivat siis voineet mainita uraanin alkuperän jo sopimuksessa. Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tuomion 36 kohdassa, ettei sääntöjen 5 a artiklan c kohdan 5 alakohdassa tarkoitettua alkuperämaata koskevaa tietoa ollut sallittua toimittaa jälkikäteen. Tällainen tosiseikkoja koskeva toteamus ei ole sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi yhteisöjen tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin, paitsi jos tuomioistuimelle toimitettu aineisto on otettu huo-

mioon vääristyneellä tavalla, mitä ei ole näytetty toteen esillä olevassa asiassa (ks. mm. asia C-136/92 P, komissio v. Brazzelli Lualdi ym., tuomio 1.6.1994, Kok. 1994, s. I-1981, 47—49 ja 66 kohta; asia C-19/95 P, San Marco v. komissio, määräys 17.9.1996, Kok. 1996, s. I-4435, 36—40 kohta ja asia C-7/95 P, Deere v. komissio, tuomio 28.5.1998, Kok. 1998, s. I-3111, 18—22 kohta).

66 KLE väittää silti, ettei sääntöjen 5 a artiklan c kohdan 5 alakohdassa mainittu "alkuperämaa" kata IVYn kaltaista valtioista muodostuvaa kokonaisuutta.

67 Tämän osalta riittää kun todetaan, että kun otetaan huomioon se merkitys, joka raaka-aineiden alkuperää koskevalla tiedolla on hankintakeskukselle hankinnan hajauttamista koskevia edellytyksiä silmällä pitäen, sopimuspuolten olisi pitänyt mainita niillä sopimusta esitettäessä ollut epätarkkakin tieto alkuperästä. Sopimuspuolten vaikeneminen alkuperästä on muodostanut laillisen perusteen, jonka nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on voinut perustellusti todeta, että koska sopimuspuolet eivät olleet hallussaan olevista tiedoista huolimatta ilmoittaneet alkuperää, hankintakeskuksella oli oikeus pyytää täydentäviä tietoja tältä osin, vaikka se olisikin käsittänyt, että kysymyksessä oli IVY.

68 Valittaja väittää lisäksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti todennut valituksen kohteena olevan tuomion 40 kohdassa, että 29 arkipäivän pituinen aika oli "kohtuullinen", jolloin pelkkä tietopyynnön esittäminen sai aikaan sen, että sopimuksen esittämisestä 29.11.1993 päätöksen voimaantuloon 7.1.1994 kului lähes kolme kertaa pidempi aika kuin säännöissä oli määrätty. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valittajan mukaan loukannut myös suhteellisuusperiaatetta.

69 Tätä väitettä ei voida hyväksyä. Hankintakeskuksella on velvollisuus päättää nopeasti sopimuksen hyväksymisestä vain, jos sopimukseen sisältyvät kaikki tiedot, jotka ovat välttämättömiä hankintakeskukselle kuuluvan hankintalähteiden valvomista koskevan tehtävän kannalta. Näin ollen sääntöjen 5 a artiklan f kohdassa tarkoi-

tettu määräaika alkaa kulua vasta täydellisen asiakirjavihkon vastaanottamisesta. Muunlainen tulkinta johtaisi siihen, että hankintakeskus kieltäytyisi kaikkien sille esitettyjen sopimusten tekemisestä aina, kun sille esitetyt tiedot ovat puutteellisia, mikä saattaisi tietyissä olosuhteissa osoittautua kohtuuttomaksi erityisesti silloin, kun tällainen seuraus ei ole perusteltua odotettujen tietojen perusteella.

70 Näissä olosuhteissa on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti todennut valituksen kohteena olevan tuomion 40 kohdassa, että kymmenen arkipäivän määräaika alkoi kulua 14.12.1993 lukien, jolloin hankintakeskus oli vastaanottanut pyytämänsä tiedon, joten päätös N:o 1/94, joka annettiin 6.1.1994 tiedoksi, on tehty sääntöjen 5 a artiklan f kohdassa tarkoitetussa kymmenen arkipäivän määräajassa.

71 KLE kiistää lopuksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksen kohteena olevan tuomion 38 kohdassa tekemän toteamuksen, jonka mukaan KLE oli itse aiheuttanut hallinnolliset vaikeudet hankintakeskuksen päätöksenteolle. Se väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei voi perustellusti väittää, että sääntöjen 5 a artiklan f kohdassa tarkoitettua menettelyä noudatettaisiin ainoastaan ongelmattomissa tapauksissa.

72 Kuten esillä olevan tuomion 65 kohdasta käy ilmi, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamus, että sopimuspuolet, esittäessään sopimusta hankintakeskukselle hyväksyttäväksi, olivat ainakin epäsuorasti sopineet, että raaka-aineet olisivat peräisin IVYstä, on tosiseikkoja koskeva toteamus, joka ei kuulu yhteisöjen tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin. Edellä esitetystä seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on voinut perustellusti todeta, että hankintakeskus saattoi perustellusti pyytää sopimuspuolilta täydentäviä tietoja ennen kuin se päätti, hyväksyykö se sopimuksen.

73 Edellä esitetyn perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä todetessaan 40 kohdassa, että "[tällä määräajalla] ei rikottu sääntöjen 5 a artiklan f kohtaa — — ".

74 Ensimmäinen valitusperuste on siis hylättävä perusteettomana.

b) Toimivallanjakoa koskevat säännöt

75 Toisessa valitusperusteessaan valittaja viittaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostamaansa kanteeseen ja väittää, että hankintakeskukselle kuuluva toimivalta tehdä hankintasopimuksia ei ole harkinnanvaraista ja ettei sillä ole valtaa jatkaa määräaikaa, jonka kuluessa sen on ratkaistava asia.

76 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan valituksella, jossa vain toistetaan ensimmäisessä oikeusasteessa jo esitetyt perusteet ja väitteet, tosiasiassa pyritään ainoastaan siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetty kanne tutkitaan uudelleen, mikä ei kuulu yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan (ks. erityisesti asia C-244/92 P, Kupka-Floridi v. talous- ja sosiaalikomitea, määräys 26.4.1993, Kok. 1993, s. I-2041, 10 kohta ja em. asia Deere v. komissio, tuomion 20 kohta). Edellä todettu pätee myös tapauksessa, jossa viitataan pelkästään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitettyihin perusteisiin ja väitteisiin (asia C-354/92 P, Eppe v. komissio, tuomio 22.12.1993, Kok. 1993, s. I-7027, 8 kohta).

77 Toinen valitusperuste on näin ollen jätettävä tutkimatta.

c) Perusteluvelvollisuus

78 Kolmannessa valitusperusteessaan valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa valituksen kohteena olevan tuomion 48 ja 49 kohdassa ainoastaan komission päätöksen 94/95/Euratom mutta ei hankintakeskuksen päätöksen N:o 1/94 perusteluihin. Koska komission valvonnan piiriin kuuluvan toimen on

kuitenkin toteuttanut hankintakeskus, koskee perusteluvelvollisuus hankintakeskusta toimen toteuttaneena yhteisön viranomaisena, eikä komissiota. Valittajan mukaan perusteluvelvollisuutta on laiminlyöty sekä hankintakeskuksen tietopyynnön että määräajan pidentämisen osalta, mikä on sopimuspuolten etujen samoin kuin perustamissopimuksen 162 artiklan ja sääntöjen 5 a artiklan g kohdan vastaista.

79 Valittaja toteaa lisäksi, ettei myöskään 10.1.1994 päivättyyn komission kirjeeseen sisälly mitään perustelua siitä, minkä vuoksi hankintakeskukselle sopimuksen tekemisestä päättämistä varten annetun määräajan pidentäminen olisi ollut perusteltua. Lisäksi komissio on sen mukaan päätöksessä 94/95/Euratom käsitellyt raaka-aineiden alkuperää koskevaa kysymystä sanamuodoltaan yleisesti, vaikka sen olisi pitänyt viitata käsitteisiin "alkuperämaa" ja "hankintalähteet". Lopuksi valittaja toteaa, että komissio on samassa päätöksessä katsonut IVYn kokonaisuudessaan olevan sellainen "erityinen hankintalähde", josta yhteisön olisi vaarallista olla riippuvainen, mikä on ristiriidassa Euroopan yhteisön, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön, yhdeltä puolen, ja Venäjän federaation, toiselta puolen, välisen kauppaa ja kaupan liitännäistoimenpiteitä koskevan väliaikaisen sopimuksen kanssa, joka on parafoitu 29.12.1994 ja hyväksytty 17.7.1995 tehdyllä neuvoston päätöksellä 95/414/EY (EYVL L 247, s. 1) ja jonka 15 artiklassa, jota on täydennetty sopimuksen liitteenä olevalla kirjeenvaihdolla, yhteisö on sitoutunut katsomaan, että "Venäjä on erityisesti ydinalan hankintapolitiikan osalta muista toimittajista erottuva ja erillinen hankintalähde". KLE vaatii tämän osalta yhteisöjen tuomioistuinta määräämään, että "— — tälle on esitettävä neuvoston komissiolle antamat neuvotteluohjeet ja muut asiakirjat, jotka liittyvät Venäjän kanssa käytyihin neuvotteluihin kumppanuus- ja yhteistyösopimuksesta".

80 Valitusperusteen ensimmäisestä osasta, joka koskee hankintakeskuksen päätöksen N:o 1/94 perusteluja, on todettava, että asiassa T-149/94 nostettu kanne koski ainoastaan komission päätöstä 94/95/Euratom, jonka kumoamista kanteessa vaadittiin. Näissä olosuhteissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta ei voida arvostella siitä, että se on arvioinut perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä koskevan kanneperusteen aiheellisuutta ainoastaan päätöksen 94/95/Euratom osalta, jolla nimenomaisesti on vahvistettu hankintakeskuksen päätös N:o 1/94.

81 Valitusperusteen toisesta osasta, joka koskee päätöksen 94/95/Euratom ja 10.1.1994 päivätyn komission kirjeen perusteluja, on todettava, ettei valittaja ole esittänyt mitään täsmällisiä väitteitä valituksen kohteena olevasta tuomiosta. Se on tyytynyt viittaamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitettyihin perusteisiin ja perusteluihin ja on vedonnut 10.1.1994 päivätyn komission kirjeen perustelujen puutteellisuutta koskevaan valitusperusteeseen, vaikka, kuten on todettu jo edellisessä kohdassa, asiassa T-149/94 nostettu kanne koskee ainoastaan komission päätöstä 94/95/Euratom. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta ei siis voida arvostella siitä, että se ei ole lausunut kyseisen kirjeen perusteluista, ilman että on tarpeen selvittää, onko kysymyksessä kannekelpoinen päätös.

82 Kolmas valitusperuste on näin ollen hylättävä.

d) Väite, jonka mukaan hankintakeskuksen toimintaan liittyy harkintavallan väärinkäyttö

83 Neljännessä valitusperusteessaan valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole hyväksynyt, että hankintakeskuksen toimintaan liittyi harkintavallan väärinkäyttö, vaikka tämä käy valittajan mukaan ilmi siitä, että hankintakeskus on poikennut aikaisemmasta käytännöstään, jossa se on sallinut katettavan koko uraanintarpeen IVYstä peräisin olevilla toimituksilla; valittaja toteaa, että kieltäytyessään riidanalaisen sopimuksen tekemisestä hankintakeskus on halunnut suojella länsimaisia uraanintuottajia, ja se on pyrkinyt siten muuhun tavoitteeseen kuin siihen, johon sillä oli toimivalta.

84 On muistutettava, että todettuaan valituksen kohteena olevan tuomion 53 kohdassa, että "vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan päätöstä tehtäessä harkintavaltaa on käytetty väärin, jos objektiivisten, asiaankuuluvien ja yhtäpitävien seikkojen perusteella on selvää, että toimenpide on tehty muiden kuin esitettyjen päämäärien saavuttamiseksi", ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut 54 kohdassa, että "kantaja ei mitenkään näytä, että hankintakeskus ja komissio olisivat toimineet muun päämäärän saavuttamiseksi kuin hankintapolitiikan toteuttamiseksi".

85 Kuten tämän tuomion 65 kohdassa on jo todettu, yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan ei kuulu esittää näkemyksiä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle esitetystä näytöstä, paitsi jos aineisto on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, mihin ei ole vedottu esillä olevassa asiassa.

86 Neljäs valitusperuste on näin ollen jätettävä tutkimatta.

Asiassa T-181/94 tehty valitus

Kumoamista koskeva vaatimus

87 Valittaja on vedonnut kahdeksaan valitusperusteeseen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-181/94 antaman tuomion osalta.

a) Hankintakeskuksen toimivallan laajuus ja sopimuksen tekemistä koskevien oikeudellisten esteiden olemassaolo

88 Valittajan mukaan hankintakeskuksen asiana ei ole määrittää yhteistä hankintapolitiikkaa, koska se kuuluu yhteisön toimielimille. Sillä ei ole niin laajaa harkintavaltaa hankintapolitiikan alalla kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut.

89 KLE toteaa lisäksi, että perustamissopimuksen 61 artiklan ensimmäisen kohdan ja sääntöjen 5 a artiklan f kohdan mukaan silloin kun hankintakeskuksen mukaan on olemassa oikeudellinen este, sillä ei ole ainoastaan oikeutta, vaan myös velvollisuus kieltäytyä tekemästä sopimusta kokonaisuudessaan, tekemättä siihen muutoksia. Hankintakeskuksella ei sitä vastoin ole oikeutta muuttaa sopimuksen sisältöä tekemällä siihen lisäyksiä.

90 Joka tapauksessa mitään niistä kolmesta oikeudellisesta esteestä, joiden ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut olleen esteenä tilauksen tekemiselle, ei ole näytetty toteen. Valittajan mukaan esillä olevaan asiaan ei liittynyt ulkopuolisten hankintalähteiden hajauttamispolitiikkaa, kaupallisia suhteita koskevasta sopimuksesta johtuvaa hintatasoa tai yhtäläistä hankintalähteille pääsyä koskevaa oikeudellista estettä, toisin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksen kohteena olevan tuomion 90—105 kohdassa.

91 Tämän osalta on mainittava, että perustamissopimuksen 61 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan hankintakeskuksen velvollisuutena on täyttää kaikki tilaukset, jollei niiden toteuttamiselle ole oikeudellisia tai asiallisia esteitä, joiden olemassaoloa on välttämättä arvioitava perustamissopimuksen 2 artiklan d kohdassa ja 52 artiklassa mainittujen, yhteistä hankintapolitiikkaa koskevien tavoitteiden valossa.

92 Vaikka 61 artikla kuuluukin VI luvun II jaksoon, jonka otsikkona on "Yhteisön alueelta tulevat malmit, lähtöaineet ja erityiset halkeamiskelpoiset aineet", eikä perustamissopimukseen sisälly mitään viittauksia tähän määräykseen kolmansista maista peräisin olevien raaka-aineiden osalta, 61 artiklaa vastaavat edellytykset koskevat silti hankintakeskuksen toimintaa näiden viimeksi mainittujen osalta, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 191 kohdassa, koska hankintakeskuksen on täytettävä käyttäjien tekemät tilaukset, valvoen kuitenkin samalla, ettei tiettyjä rajoja ylitetä.

93 Näihin rajoihin, joiden ylittäminen muodostaa perustamissopimuksen 61 artiklassa tarkoitetun oikeudellisen esteen, kuuluu kiistatta perustamissopimuksessa tavoiteltu hankintojen säännöllistä ja tasapuolista toimitusta kaikille käyttäjille yhteisössä koskevan päämäärän noudattaminen, minkä nojalla hankintakeskus, jolla on yksinoikeus hankintasopimusten tekemiseen, on velvollinen huolehtimaan komission valvonnan alaisuudessa, että tietyillä toimituksilla ei loukata hankintojen hajauttamispolitiikkaa tai syrjintäkiellon periaatetta, riippumatta siitä, mistä hankinnat ovat peräisin, yhteisöstä vai sen ulkopuolelta. Hankintakeskuksella on tämän tehtävänsä vuoksi olennainen rooli yhteisessä hankintapolitiikassa.

94 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on lisäksi perustellusti todennut valituksen kohteena olevan tuomion 86 kohdassa, että "sääntöjen 5 a artiklassa perustettu yksinkertaistettu menettely ei poista hankintakeskukselta sen yksinoikeuksia — — " ja että myös tässä yhteydessä "hankintakeskuksella on — — oikeus olla hyväksymättä sopimusta, joka voisi haitata perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamista".

95 Näin ollen valittaja ei voi väittää, että hankintakeskus olisi virheellisesti anastanut itselleen vallan määrittää yhteisen hankintapolitiikan perustamissopimuksessa yhteisön toimielimille määrättyjen toimivaltasääntöjen vastaisesti.

96 On todettava erityisesti, että kuten esillä olevan tuomion 61—64 kohdassa on jo todettu, ei olisi perustamissopimuksen tavoitteiden mukaista rajoittaa hankintakeskuksen päätösvaltaa silloin, kun sillä ei ole tiedossaan toimitusten alkuperää, tai, kuten esillä olevassa asiassa, kun sillä on perusteltuja syitä olettaa, että raaka-aineiden alkuperä saattaa vaarantaa yhteisön jäsenvaltioiden hankinnan varmuuden. Pyyntöä saada lisätietoja ei voida esillä olevassa asiassa rinnastaa sopimuksen muuttamiseen, koska sen tarkoituksena oli mahdollista, että hankintakeskus täydentää asiakirjavihkoa toimitettavien raaka-aineiden alkuperää koskevalla olennaisella tiedolla, kun sopimuspuolet olivat jo ainakin epäsuorasti sopineet tästä alkuperästä.

97 Tältä osin on todettava lisäksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on samoin perustellusti todennut valituksen kohteena olevan tuomion 90 kohdassa, että kun kyseessä ovat talous-, kauppa- ja ydinpoliittiset päätökset, jotka edellyttävät taloudellisten tilanteiden monitahoista arviointia, hankintakeskuksella on laaja harkintavalta ja että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen laillisuusvalvonnan on rajoituttava koskemaan sitä, liittyykö asiaan ilmeinen arviointivirhe tai harkintavallan väärinkäyttö.

98 KLE väittää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteaman, hankintalähteiden hajauttamispolitiikkaa koskevan ensimmäisen oikeudellisen esteen osalta, ettei IVYstä peräisin oleviin toimituksiin liity vaaraa riippuvuudesta pitkällä aikavälillä. Se arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä on vahvistanut komission arvioinnin, jossa kaikkia IVYyn kuuluvia valtioita on käsitelty yhtenä hankintalähteenä, ottamatta huomioon entiseen Neuvostoliittoon kuuluneiden valtioiden tuotantokapasiteettiin liittyviä huomattavia eroja.

99 Valittaja on todennut tämän lisäksi, että komissio on viitannut IVYyn kuuluvien valtioiden tämänhetkiseen tuotantokapasiteettiin, arvioimatta niiden pitkän tähtäimen tuotantokapasiteettia, vaikka se on pitänyt näitä tietoja välttämättöminä arvioitaessa yhteisön riippuvuusastetta IVYstä. KLE:n mukaan oli kuitenkin odotettavissa, että kyseisissä valtioissa olevat huomattavat varastot poistuisivat muutamassa vuodessa, uraaniesiintymistä ja IVYn tuotantokapasiteetista riippumatta. Koska komission mukaan näiden valtioiden tuotannon osuus oli noin 25 prosenttia maailmanlaajuisesta uraanintuotannosta, ja tämä määrä oli samalla IVYstä peräisin olevien toimitusten suurin sallittu riippuvuusaste, komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen väittäessään, että se, että jokin yksittäinen yritys ylittää tämän osuuden, saattaisi johtaa pitkällä aikavälillä koko yhteisön kohtuuttomaan riippuvuusasteeseen IVYstä peräisin olevista toimituksista.

100 Valittajan mukaan ei voida väittää, niin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut tuomionsa 93 kohdassa, että uraanin maailmanlaajuisessa tuotannossa vallitsisi kysynnän "rakenteellinen alijäämä". Itse asiassa yhteisön tuotannossa on "alijäämäinen rakenne", koska yhteisössä sijaitsevat uraaniesiintymät ovat hyvin vähäisiä. Vaikka hajauttamispolitiikka olisi miten taitavaa, sillä ei voida muuttaa tätä tilannetta, koska luonnon lakien mukaan uraaniesiintymien jakaantuminen ei kuulu hankintakeskuksen "hankintapolitiikkaan".

101 Valittaja arvostelee komissiota myös siitä, että se on ottanut huomioon, että valittaja on kattanut yli 150 prosenttia vuotuisista tarpeistaan ostamalla satunnaisten erien markkinoilta IVYstä peräisin olevia raaka-aineita, vaikka käyttäjät kattavat normaalisti perustarpeensa monivuotisilla sopimuksilla ja satunnaiset tarpeensa, jotka ovat noin 10 prosenttia vuotuisista tarpeista, satunnaisten erien markkinoilta. Tämä komission toteamus, joka mainitaan valituksen kohteena olevan tuomion 83 kohdassa, ei ole valittajan mukaan yhteensopiva perustamissopimuksessa määrätyn toimivallanjaon kanssa, ja on vastoin sopimusvapautta sekä Saksan perustuslaissa ja yhteisön oikeusjärjestyksessä taattua yritysvapautta. Mikään perustamissopimukseen sisältyvän oikeusjärjestyksen määräys ei velvoita yrityksiä kattamaan suurinta osaa hankintatarpeistaan monivuotisilla sopimuksilla satunnaisten erien markkinoiden sijasta. Sopimuspuolten välisten hankintasopimusten voimassaoloaika kuuluu ainoastaan sopimuspuolten toimivaltaan, vaikka hankintakeskuksella onkin yksinomainen toimivalta tehdä sopimukset tai kieltäytyä niiden tekemisestä. Valituksen kohteena olevan tuomion 84 kohdassa mainittu komission väite, jonka mukaan KLE:n satunnaisten erien markkinoilta tekemillä hankinnoilla, jolloin se hyötyy kilpailijoihinsa nähden kohtuuttomista hinnoista ja kilpailueduista, loukataan yhtäläisen hankintalähteille pääsyn periaatetta tai käytetään hyväksi perustamissopimuksen 52 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua etuoikeutettua asemaa, ei ole oikeudellisesti paikkansa pitävä. Valittajan mukaan tuomio on kumottava myös tällä perusteella.

102 Valittaja väittää myös, että vapaassa markkinataloudessa olisi käsittämätöntä, että taloudellista toimijaa kiellettäisiin toimimasta ainoastaan sillä perusteella, että tämä on arvioinut markkinakehitystä paremmin kuin sen kilpailijat, ja on päättänyt tämän perusteella olla tekemättä pitkäaikaisia sopimuksia.

103 Valittajan väitteet on jätettävä tutkimatta kahdesta syystä.

104 Ensinnäkin niillä pyritään riitauttamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamat tosiseikat ja asettamaan kyseenalaiseksi viimeksi mainitun sekä tosiseikoista että sille esitetystä näytöstä tekemä itsenäinen arviointi. Tällainen tosiseikkoja koskeva arviointi ei kuitenkaan kuulu yhteisöjen tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin, paitsi jos tuomioistuimelle toimitettu aineisto on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, mitä valittaja ei ole näyttänyt toteen esillä olevassa asiassa eikä se ole edes vedonnut siihen.

105 Toisaalta tyytyessään toistamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämänsä perusteet ja perustelut, valittaja ei ilmoita täsmällisesti sitä, miltä kaikilta osin tuomion kumoamista vaaditaan, eikä niitä oikeudellisia väitteitä, jotka erityisesti ja selvällä tavalla tukevat tätä vaatimusta, mikä on vastoin yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 112 artiklan 1 kohdan c alakohtaa (ks. tämän osalta em. asia Deere v. komissio, tuomion 18 ja 19 kohta). Sitä vastoin väitteet koskevat pääasiallisesti hankintakeskusta tai komissiota, ilman että niissä viitattaisiin valituksen kohteena olevaan tuomioon.

106 Koska ne väitteet, jotka koskevat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteaman, yhteisön ulkopuolisten hankintalähteiden hajauttamispolitiikkaa koskevan oikeudellisen esteen olemassaoloa, on hylättävä, ei ole tarpeen tutkia, ovatko valittajan esittämät, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamia muita oikeudellisia esteitä koskevat väitteet perusteltuja. Virheet, jotka saattaisivat rasittaa tältä osin valituksen kohteena olevan tuomion perusteluja, eivät kuitenkaan vaikuttaisi tuomiolauselmaan, joten niitä koskevat väitteet ovat tehottomia ja nämä väitteet on hylättävä (ks. mm. asia C-137/95 P, SPO ym. v. komissio, määräys 25.3.1996, Kok. 1996, s. I-1611, 47—49 kohta).

107 Ensimmäinen valitusperuste on näin ollen hylättävä.

b) Perustamissopimuksen 1 ja 2 artiklan tavoitteet

108 KLE arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se on katsonut valituksen kohteena olevan tuomion 113 kohdassa koko IVYn olevan yksi hankintalähde. KLE:n mukaan vain itsenäiset valtiot voivat olla hankintalähteitä. Se toteaa tämän lisäksi, että hankintalähteiden hajauttaminen ei kuulu perustamissopimuksen 2 artiklassa mainittuihin tavoitteisiin.

109 Tämän osalta riittää kun todetaan, ettei valittaja ole esittänyt mitään riittävän täsmällistä ja selvää oikeudellista perustetta sen väitteensä tueksi, jonka mukaan hankintalähteen käsite koskisi ainoastaan valtioita, mutta ei tiettyä valtioryhmää tai maantieteellistä aluetta. Päinvastoin missään perustamissopimuksen määräyksessä ei estetä hankintakeskusta tai komissiota, erityisesti kun kysymyksessä on hankintojen "alkuperäpaikan" määrittäminen, ottamasta huomioon yhteisen hankintapolitiikan hoidossa jonkin yksittäisen valtion aluetta laajempaa tai suppeampaa maantieteellistä aluetta.

110 Hankintalähteiden varmuutta ja hajauttamista koskevien tavoitteiden osalta on todettava, että ne ovat välitöntä seurausta perustamissopimuksen 2 artiklan d kohdassa ilmaistusta hankintojen säännöllistä ja tasapuolista toimitusta kaikille käyttäjille yhteisössä koskevasta periaatteesta, kuten on jo todettu tämän tuomion 62 kohdassa.

111 Toinen valitusperuste on näin ollen hylättävä.

c) Oikeusvarmuuden periaate

112 KLE on väittänyt, että hankintakeskuksen toiminnasta on puuttunut avoimuus, johdonmukaisuus ja ennakoitavuus, ja että se on vapautunut tällä tavoin kaikesta demokraattisesta kontrollista.

113 Valittaja on väittänyt, ettei hankintakeskuksen päätöksessä N:o 1/94 ilmoiteta, että markkinahintaan sidottuja hintoja koskeva edellytys perustuu kaupallisia suhteita koskevan sopimuksen 14 artiklaan, eli sellaisen valtion kanssa tehtyyn sopimukseen, joka on lakannut olemasta, ja että siitä huolimatta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa kyseiseen määräykseen valituksen kohteena olevan tuomion 125 kohdassa.

114 Valittaja toteaa, etteivät suljetuin ovin kokoontuvan neuvoa-antavan komitean yhteydessä perustetun asiantuntijatyöryhmän vuonna 1992 tekemät toteamukset voineet sitoa valittajaa, koska ne perustuvat pelkästään länsimaisiin tuotantokustannuksiin, jotka eivät vastaa markkinahintoihin sidottuja hintoja. Valittajan mukaan ei ollut odotettavissa, että hankintakeskus tekisi vuoden 1992 vuosikertomuksessa tekemästään toteamuksesta, jonka mukaan IVYstä peräisin olevien hankintojen osuus yhteisön nettotarpeista oli noin 25 prosenttia, sen johtopäätöksen, että IVYn "olemassa oleva pitkän aikavälin tuotantokapasiteetti" samoin kuin sen osuus maailmanlaajuisesta tuotannosta olisivat samoin 25 prosenttia. Valittaja ei myöskään voinut odottaa, että hankintakeskus tai komissio jättäisivät noudattamatta IVYyn kuuluvien valtioiden kanssa tehtyjä kansainvälisiä sopimuksia, joiden perusteella kunkin niistä on katsottava olevan erillinen hankintalähde. Koska hankintakeskus on aiemmin tehnyt KLE:n ja muiden käyttäjien kanssa sopimuksia muihin kuin "markkinahintoihin sidottuihin hintoihin", mistään ei voitu päätellä, että hankintakeskus johtaisi sisäisestä asiakirjasta täysin erilaisen "yhteisen hankintapolitiikan", kun myöskään 52 artiklan 1 kohdassa ei myönnetä sille mitään oikeutta siihen.

115 Valittaja toteaa lisäksi, ettei edes erittäin huolellinen taloudellinen toimija olisi voinut odottaa, että hankintakeskus katsoisi, että yhteisön hankintojen varmuus vaarantuu keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, jos yksi ainoa valittajan kaltainen pieni

käyttäjä, joka ei ole tehnyt pitkän aikavälin sopimuksia, kattaa yhden vuoden aikana 150 prosenttia vuotuisista tarpeistaan ostamalla raaka-aineet satunnaisten erien markkinoilta.

116 Valituksen kohteena olevan tuomion 125 kohdasta käy ilmi seuraavaa:

" — — hankintakeskuksen toiminnan perusteet eli neuvoston päätöslauselma, jonka 5 kohdan a alakohdan toisessa luetelmakohdassa ilmaistaan yhteisön ulkopuolisten hankintalähteiden maantieteellistä hajauttamista koskeva päämäärä samoin kuin kaupallisia suhteita koskeva sopimus, jonka 14 artiklassa määrätään, että hintojen on oltava markkinahintaan sidottuja, on molemmat julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* — — ".

117 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 251 kohdassa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toistanut tuomionsa 126 kohdassa hankintakeskuksen vuoden 1992 vuosikertomukseen sisältyvät tiedot, jotka koskevat IVYstä peräisin olevan luonnonuraanin tuonnin ja tulevia toimituksia koskevien sopimusten huomattavia määriä, jotka tapahtuvat "— — hintaan, joka ei vastannut länsimaissa todettuja tuotantokustannuksia", ja todennut, että komissio ja hankintakeskus katsoivat, että oli syytä ryhtyä tilanteen korjaamiseksi toimenpiteisiin; se on myös perustellusti voinut todeta tuomion 127 kohdassa, että "koska on ollut helposti saatavilla tietolähteitä, jotka tällä erityisellä ja selkeästi yksilöidyllä alalla toimivan kohtuullisen huolellisen taloudellisen toimijan on täytynyt tuntea, ei voida katsoa, että asiassa olisi toimittu avoimuusperiaatteen vastaisesti".

118 Valittaja ei ole myöskään ilmoittanut täsmällisesti niitä seikkoja, jotka se on riitauttanut valituksen kohteena olevassa tuomiossa, vaan se on tyytynyt esittämään puhtaasti tosiseikkoihin perustuvia väitteitä, esittämättä ainoatakaan oikeudellista seikkaa, joka saattaisi asettaa kyseenalaiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvioinnin.

119 Kolmas valitusperuste on näin ollen hylättävä.

d) Yhdenvertaista kohtelua koskeva velvoite

120 Valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tutkinut asianmukaisesti yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista koskevia väitteitä.

121 Valittaja toteaa, että perustamissopimuksen 52 artiklan 2 kohdan toisen virkkeen nojalla hankintakeskuksella on velvollisuus olla syrjimättä käyttäjiä sen perusteella, mihin tarkoitukseen ne aikovat käyttää hankintoja. Hankintakeskuksen käyttämästä "sisäisestä arviointiperusteesta" aiheutuu se, että suurten valtiollisten yritysten sallitaan hankkivan samat määrät IVYyn kuuluvista valtioista peräisin olevaa uraania kuin yksityisten pienten yritysten, jotka ovat itsenäisiä oikeushenkilöitä, vaikka ensiksi mainitut pystyvät tekemään suunnitelmansa paremmin ja pidemmälle aikavälille kuin valittajan kaltaiset pienet yritykset. Valittajan mukaan tällainen toiminta muodostaa syrjintää.

122 On todettava uudelleen, ettei valittaja ole täsmentänyt niitä syitä, joiden vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksen kohteena olevan tuomion 132 kohdassa tekemä toteamus, jossa se hyväksyi hankintakeskuksen tavan soveltaa sallitun riippuvuuden enimmäisrajaa taatakseen yhteisössä toimiville yrityksille yhtäläisen hankintalähteille pääsyn, olisi oikeudellisesti kiistanalainen.

123 Neljäs valitusperuste on näin ollen jätettävä tutkimatta.

e) Suhteellisuusperiaate

124 Valittaja väittää yhtäältä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jättänyt huomiotta, että ylittäessään toimivaltansa hankintakeskus on itse määrittänyt hankintapolitiikkansa tutkimatta perustamissopimuksen 65 artiklan toisessa kohdassa ja

70 ja 72 kohdassa tarjottuja mahdollisuuksia, ja toisaalta, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole todennut, että toimitussopimukseen sisältyvän ehdon muuttamisella jälkeenpäin loukataan vakavasti yhteisön oikeusjärjestyksessä suojattua sopimusvapautta. Tällainen loukkaus olisi täytynyt perustella erityisesti suhteellisuusperiaatteen valossa.

125 Valittajan mukaan perustamissopimuksen 61 artiklan ensimmäisen kohdan, hankintakeskuksen perussäännön ja hankintakeskuksen sääntöjen 5 a artiklan f kohdan mukaan hankintakeskuksella on ainoastaan toimivalta tehdä sille esitetyt sopimukset tai kieltäytyä niiden tekemisestä kokonaisuudessaan, mutta ei lisätä niihin uusia ehtoja. Valittajan mukaan ainoastaan perustamissopimuksen 65 artiklan toisessa kohdassa myönnetään hankintakeskukselle oikeus puuttua sopimussuhteeseen ja määrätä hankintojen maantieteellisestä alkuperästä. Mutta myös tällaisessa tapauksessa hankintakeskuksen on varmistettava käyttäjälle vähintään yhtä edulliset ehdot kuin tilauksessa mainitut. Perustamissopimuksen 65 artiklan toisen kohdan analoginen soveltaminen ei ole sallittua, koska esillä olevassa asiassa toimitusehtoja on muutettu sopimuspuolten vahingoksi, joten esillä olevassa asiassa on pelkästään noudatettava perustamissopimuksen 61 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrättyä velvollisuutta. Koska sopimuksen täytäntöönpanemiselle ei ollut mitään oikeudellista tai asiallista estettä, hankintakeskuksella oli näin ollen velvollisuus tehdä kyseinen sopimus. Siinä tapauksessa, että olisi todella ollut olemassa oikeudellinen este sopimuksen täytäntöönpanolle, perustamissopimuksen 61 artiklan ensimmäisessä kohdassa olisi valittajan mukaan velvoitettu hankintakeskus kieltäytymään sopimuksenteosta. Kun hankintakeskus kuitenkin teki sopimuksen ja lisäsi siihen sopimusehdon, se ylitti valittajan mukaan toimivaltansa.

126 Valituksen kohteena olevan tuomion 92—94 kohdasta käy ilmi, että IVYstä peräisin olevien ydinaineiden tuonnin jatkuminen saattaa haitata säännöllistä toimitusta; tällainen tosiseikkoja koskeva arviointi ei kuulu yhteisöjen tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin. Tämän osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on riittävästi perustellut sitä, että hankintakeskuksen asettama alkuperää koskeva edellytys on asianmukainen suhteellisuusperiaatteen valossa, toteamalla, että hankintakeskuksella on oltava valta kieltää uraanintuonti, jos siitä aiheutuisi haittaa hankintalähteiden maantieteelliselle hajauttamiselle.

127 Sen väitteen osalta, jonka mukaan hankintakeskuksella ei ole ollut toimivaltaa vahvistaa sopimuksen tekemistä koskevaa edellytystä, ja ettei sopimuksen tekemiselle ollut esteitä, on viitattava tämän tuomion 61—64 kohtaan.

128 Edellä esitetyn perusteella KLE:n esittämä viides valitusperuste on hylättävä.

f) Toimivallanjakoa koskevat säännöt

129 KLE katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jättänyt huomiotta perustamissopimuksessa määrätyn toimivallanjaon todetessaan, että hankintakeskuksella on oikeus määrittää yhteinen hankintapolitiikka, vaikka sen tehtävät ovat pelkästään "kirjaamistehtävien kaltaisia" ja vaikka sen toimivalta on puhtaasti kaupallista.

130 Kuudes valitusperuste on hylättävä samoin perustein kuin on todettu tämän tuomion 63 ja 91—95 kohdassa.

g) Perusteluvelvollisuus

131 KLE väittää ensinnäkin, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole noudattanut perusteluvelvollisuuttaan jättäessään vastaamatta väitteeseen, jonka mukaan komissio ei ole näyttänyt toteen, että hankintakeskuksen toimivallalla olisi yhteys perustamissopimukseen, ja jättäessään toteamatta ne syyt, joiden vuoksi valittaja olisi tullut riippuvaiseksi IVYstä peräisin olevista toimituksista ja joiden vuoksi sopimuksessa sovittu ostohinta ei vastannut markkinaolosuhteita.

132 Toiseksi valittaja väittää, että päätöksessä 94/285/Euratom ei ole ilmaistu selvästi, mitä on katsottava tarkoitettavan yhteisön "pitkän aikavälin" eduilla, siinä todettu hankintakeskuksen "sisäinen arviointiperuste" vaihtelee 20 ja 25 prosentin välillä, eikä tällä arviointiperusteella viitata IVYn valtioiden tuotantokapasiteettiin vaan kaikkiin toimituksiin, mukaan luettuna vanhojen varastojen poistuminen.

133 Kolmanneksi valittaja väittää, että toisin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksen kohteena olevan tuomion 146 kohdassa, kanne ei koskenut niitä syitä, joiden vuoksi hankintakeskus oli kieltäytynyt tekemästä sopimuksen, vaan syitä, joiden vuoksi komissio ei ollut käyttänyt sille perustamissopimuksen 53 artiklan toisen kohdan nojalla kuuluvaa oikeutta.

134 Aluksi on todettava, että valitusperusteen se osa, joka koskee komission päätöksen 94/285/Euratom perustelujen puutteellisuutta IVYn valtioiden tuotantokapasiteettia koskevan edellytyksen osalta, on jätettävä tutkimatta. KLE:n väitteiden tämä osa koskee, kuten komissio ja julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 275 kohdassa ovat todenneet, päätöstä 94/285/Euratom, eikä siinä aseteta kiistanalaiseksi valituksen kohteena olevaa tuomiota. Valittajan väitteet koskevat lisäksi puhtaasti asiakirja-aineistoon liittyviä tosiseikkoja, eivätkä mitään oikeudellisia seikkoja.

135 Väitteestä, jonka mukaan valituksen kohteena oleva tuomio on puutteellisesti perusteltu, on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut tuomion 145 kohdassa, että "komissio on todennut päätöksessään, ettei hankintakeskuksella ole velvollisuutta täyttää tilauksia, jos niiden toteuttamiselle on oikeudellisia

tai asiallisia esteitä (päätöksen 94/285/Euratom 14. perustelukappale)" ja että komissio on viitannut "— — perustamissopimuksen 64 artiklaan, jonka mukaan hankintakeskus toimii yhteisön ja kolmannen maan välillä tehdyn sopimuksen rajoissa — — (21. perustelukappale)".

136 Viitatessaan tällä tavalla selvästi perustamissopimuksen 64 artiklaan, jonka pääasiallisena sisältönä on myöntää hankintakeskukselle yksinoikeus tehdä yhteisön ulkopuolisten maiden tai kansainvälisten järjestöjen kanssa yhteisön ulkopuolelta peräisin olevien raaka-aineiden hankintasopimuksia, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näin ollen vastannut kanneperusteeseen, joka koskee perustamissopimuksessa hankintakeskukselle annettua toimivaltaa. Lisäksi valituksen kohteena olevassa tuomiossa tehty oikeudellisia tai asiallisia esteitä koskeva maininta, joiden perusteella hankintakeskuksella on toimivalta kieltäytyä hyväksymästä toimituksia koskevia tilauksia, on toinen epäsuora mutta selvä viittaus perustamissopimuksen 61 artiklaan, jota sovelletaan, kuten käy ilmi tämän tuomion 92 kohdasta, myös yhteisön ulkopuolelta peräisin oleviin raaka-aineisiin.

137 Sen selvittämiseksi, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lausunut niistä syistä, joiden vuoksi komissio katsoi, että KLE tulisi riippuvaiseksi IVYstä peräisin olevista hankinnoista, on todettava, että todetessaan tiivistetysti ja toistaessaan päätöksen 94/285/Euratom pääasialliset perustelut valituksen kohteena olevan tuomion 145 kohdassa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut komission perustelujen olleen asianmukaisia ja on näin ollen hylännyt tuolloisen kantajan väitteet.

138 On totta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole nimenomaisesti vastannut KLE:n väitteeseen, jonka mukaan komissio ei ole ilmoittanut syitä, joiden vuoksi sopimuksessa sovittu hinta ei olisi vastannut markkinatalouden ehtoja tai ei olisi ollut markkinahintoihin sidottu. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kuitenkin valituksen kohteena olevan tuomion 145 kohdassa viitannut kaupallisia

suhteita koskevan sopimuksen 14 artiklaan, jonka mukaan yhteisön ja Neuvostoliiton välinen kauppa tapahtuu markkinahintaan sidottuihin hintoihin. Lisäksi se on todennut valituksen kohteena olevan tuomion 146 kohdassa, että 145 kohdassa mainitun komission päätöksen perusteluissa "on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmaistu pääasialliset perustelut sille, ettei kantajan esittämää sopimusta ole hyväksytty", minkä vuoksi ei ollut tarpeen, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 279 kohdassa, käsitellä nimenomaisesti hintatasoa koskevaa väitettä.

139 Seitsemäs valitusperuste on näin ollen hylättävä.

h) Harkintavallan väärinkäyttö

140 Valittaja väittää, että ennen kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki, oliko hankintakeskus käyttänyt toimivaltaansa siihen tarkoitukseen, jota varten se on sille myönnetty, se ei ollut selvittänyt, kuuluivatko hankintakeskuksen toteuttamat toimenpiteet sille perustamissopimuksessa myönnetyn toimivallan piiriin.

141 Valittaja väittää, että koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt eroa hankintakeskuksen ja komission välillä todetessaan, että KLE ei ollut näyttänyt toteen sitä, että edellä mainitut olisivat tavoitelleet muita päämääriä kuin hankintapolitiikan toteuttamista, se on jättänyt ottamatta huomioon, että valittajan tarkoituksena oli väittää tällä kanneperusteellaan, ettei komissio ollut käyttänyt perustamissopimuksen 53 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua vetooikeuttaan hankintakeskuksen ylitettyä sille perustamissopimuksessa myönnetyn toimivallan. Valittajan mukaan hankintakeskuksen 20.12.1993 päivätystä kirjeestä, joka on mainittu valituksen kohteena olevan tuomion 6 kohdassa, käy ilmi, että hankintakeskus on sille perustamissopimuksessa myönnetyn toimivallan vastaisesti tehnyt päätöksensä suojatakseen länsimaisia tuottajia. Valittajan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamuksista käy ilmi, että hankintakeskus on syyllistynyt harkintavallan väärinkäyttöön, mikä komission olisi pitänyt kieltää.

142 Väite, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole valvonut sitä, onko hankintakeskus toiminut toimivaltansa rajoissa, on hylättävä. Tämän osalta riittää, kun viitataan valituksen kohteena olevan tuomion 85 ja 89—106 kohtaan, joissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on lausunut hankintakeskuksen toimivallan luonteesta ja laajuudesta sekä komission näitä koskevan päätöksen asianmukaisuudesta, erityisesti selvittämällä, että ne kolme oikeudellista estettä, joihin komissio vetosi alkuperää koskevan edellytyksen perusteeksi, olivat perusteltuja.

143 Väitteestä, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt eroa hankintakeskuksen ja komission välillä tuomion siinä osassa, jossa se on hylännyt harkintavallan väärinkäyttöä koskevan kanneperusteen, riittää kun todetaan, että valittaja ei ole vedonnut mihinkään oikeudelliseen perusteeseen, joka asettaisi kyseenalaiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvioinnin, jonka mukaan tuolloinen kantaja ei ollut näyttänyt toteen, että hankintakeskus ja komissio olisivat tavoitelleet muuta päämäärää kuin Euratomin hankintapolitiikan toteuttamista.

144 Siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on viitannut hankintakeskuksen 20.12.1993 päivättyyn kirjeeseen, on todettava, että sen lisäksi, ettei valituksen kohteena olevan tuomion 149 ja 150 kohdassa mainita millään tavalla tätä kirjettä, tämän väitteen tarkoituksena on saattaa kyseenalaiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen sille esitetystä näytöstä tekemä arviointi, mikä ei ole sallittua muutoksenhaun yhteydessä, paitsi jos väitteellä pyritään osoittamaan, että aineisto on otettu huomioon vääristyneellä tavalla.

145 Kahdeksas valitusperuste on näin ollen hylättävä.

Vahingonkorvausvaatimus

146 KLE väittää, että hylätessään vahingonkorvausvaatimuksen sillä perusteella, että hankintakeskuksen toimintaan tai siihen, että komissio kieltäytyi hyväksymästä tuolloisen kantajan vaatimuksia, ei liittynyt mitään lainvastaisuuksia, ensimmäisen

oikeusasteen tuomioistuin on jättänyt ottamatta huomioon, että kumoamisvaatimukset koskivat ainoastaan komission päätöksiä. Vahingonkorvausvaatimus koski kuitenkin valittajan mukaan hankintakeskuksen lainvastaisesta toiminnasta aiheutunutta vahinkoa, josta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi siis pitänyt lausua.

147 Kuten komissio on todennut, tätä valitusperustetta ei voida hyväksyä, koska kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutkiessaan komission päätösten kumoamista koskevia vaatimuksia totesi, että hankintakeskuksen ja komission toiminta oli sopusoinnussa yhteisön oikeuden kanssa, se on epäsuorasti mutta välttämättä todennut, että hankintakeskuksen päätökset olivat asianmukaisia.

148 Koska komission tai hankintakeskuksen toiminnan ei ole katsottava olleen lainvastaista, vahingonkorvausvaatimus on näin ollen hylättävä.

149 Edellä esitetyn perusteella valittajan muutoksenhakunsa tueksi esittämät valitusperusteet on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä. Näissä olosuhteissa valitus on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

150 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan 118 artiklan nojalla valituksen käsittelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut valittajan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska valittaja on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Valitus hylätään.

2) Kernkraftwerke Lippe-Ems GmbH velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Jann Edward Wathelet

Julistettiin Luxemburgissa 22 päivänä huhtikuuta 1999.

R. Grass P. Jann

kirjaaja ensimmäisen jaoston puheenjohtaja